

BERGEN KOMMUNE
MILJØ, BYUTVIKLING
OG TEKNISKE TJENESTER

Kartlegging av naturtyper i Bergen kommune

Rapport 2002

FORORD

Byrådet behandlet sak om ”*Kartlegging av biologisk mangfold i Bergen kommune. Orientering om status og forslag til videre arbeid* ” den 05.03.03 og tok saken til orientering. Byråd for miljø, byutvikling og tekniske tjenester ser det som svært viktig å videreføre kartleggingen av biologisk mangfold i kommunen, særlig innenfor de områdene der en har mangelfulle data. Dette gjelder viltkartlegging, ferskvannsmiljø, naturtypekartlegging (videreføring), marint miljø og rødlistearter. Videre vil byråden understreke at kartlegging av biologisk mangfold vil bli et meget viktig redskap i all offentlig og privat planlegging.

Bergen kommune ved Grønn avdeling foretok en kartlegging etter DN veileder *Kartlegging av naturtyper – Verdisetting av biologisk mangfold* (DN-håndbok nr. 13 – 1999) år 2000. Prosjektet ble finansiert av Bergen kommune og Direktoratet for naturforvaltning (statlig tilskudd), med halvparten hver. Botaniker Bjørn Moe ble engasjert til å foreta feltarbeid, samt tegning av manuskart og fakta-arkbeskrivelse. Alle resultater foreligger nå som en rapport, samt fakta-ark for hver lokalitet og digitale bilder fra mange lokaliteter. Kartet er digitalisert og lagt ut på kommunens interne digitale kartsystem. Kart og rapport vil også bli lagt ut på internett.

Denne rapporten sammenfatter resultatene fra kartlegging av naturtyper (DN-håndbok nr. 13). To andre undersøkelser av biologisk mangfold kartlegging er nylig gjennomført innenfor byfjellsgrensen (Forvaltningsplan for byfjellene – del 2). Disse foreligger som egne rapporter og er ikke omtalt her (se NNI Rapport nr. 80 *Byfjellene i Bergen. Fugle og dyrelivet. Sårbare arter og viktige områder* og Bergen kommune 2002 *Botanisk undersøkelse av byfjellene i Bergen*). Noen av de kartlagte områdene fra den botaniske undersøkelsen på byfjellene er imidlertid tatt med her.

Bergen, mars 2003

Nils Arild Johnsen

Byråd for miljø, byutvikling og tekniske tjenester

INNHold

	Side
Sammendrag	3
Innledning	4
Hva er biologisk mangfold?	4
Kartlegging av biologisk mangfold	5
Kartlegging av naturtyper	5
Kriterier for utvalg av naturtyper	6
Verdisetting	9
Resultater av naturtypekartlegging i Bergen	9
Rødlistearter	10
Mer om de enkelte naturtypene	11
Videre kartlegging av biologisk mangfold	16
Litteratur	18
Vedlegg 1: Kart over registreerte lokaliteter	
Vedlegg 2: Fakta-ark over lokalitetene	

SAMMENDRAG

Det er en nasjonal målsetning at alle landets kommuner skal gjennomføre en kartlegging og verdisetting av viktige områder for biologisk mangfold. Arbeidet skal være ferdig innen 2003 (jfr. St. meld. 58, 1996-97, Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling). Bergen kommune ved Grønn avdeling foretok en kartlegging i år 2000, etter en metode utviklet av Direktoratet for naturforvaltning (DN-håndbok nr. 13 – 1999: Kartlegging av naturtyper – Verdisetting av biologisk mangfold).

Totalt er det registrert 98 områder som er viktig for biologisk mangfold etter DN-håndboken (se kart vedlegg 1). Alle disse områdene er beskrevet i egne faktaark. Det er da også med en del områder som er registrert som lokalt viktige for kommunen. De kartlagte hovednaturtypene er; myr, fjell, kulturlandskap, ferskvann/våtmark, skog og kyst/havstrand (se tabell 1 side 6). Det er hovednaturtypen skog som dominerer med ca. 93% av det totale kartlagte arealet. Innenfor hovedtypen skog utgjør gammel furuskog det største arelaet fordelt på 6 ulike områder (ca. 6,4 km²). Brannfelt utgjør også en betydelig andel av det kartlagte areal fordelt på 7 områder (ca. 2,5 km²). Rik edellauvskog utgjør ca. 1,2 km² men har flest antal registrerte enkeltlokaliteter med hele 21 områder. Av de andre hovednaturtypene utgjør myr ca. 0,5%, fjell 3%, ferskvann/våtmark 1,3% og kyst havstrand 0,4% av det totale kartlagte arealet.

Under kartleggingen ble det registrert 11 rødlistearter. En rødliste er en oversikt over plante- og dyrearter som på en eller annen måte er truet av utryddelse eller utsatt for betydelig reduksjon. Den kan og omfatte arter som er naturlig sjeldne og av den grunn sårbar for menneskelig aktivitet. Den offisielle nasjonale rødlisten er utarbeidet av Direktoratet for naturforvaltning og den siste ble utgitt i 1998. I denne listen er det definert 6 ulike rødlistekategorier: Utryddet (Ex), direkte truet (E), sårbar (V), sjelden (R), hensynskrevende (DC), bør overvåkes (DM).

Registrerte planter på rødlisten er: hinnebregne (V), krustjønnaks (R), hvitpestrot (R), stor andemat (DC), skaftevjeblom (DC), pusleblom (DC), kløftegrimemose (V), gløsbekkmose (V), butturnemose (V), kystfloke (DM), skoddemose (DM). Det er ikke systematisk søkt etter rødlistearter og det vil trolig finnes mange flere rødlistearter enn de som er funnet her. Særlig gjelder dette kryptogamer (moser, lav og sopp).

Dataene som til nå er registrert er lagt inn på kommunens digitale kartsystem. Dataene er tilrettelagt for kommunens egne oppgaver når det gjelder saksbehandling og arealplanlegging. På sikt bør også dataene tilrettelegges for det brede publikum, for eksempel via internett.

INNLEDNING

Stortinget har bestemt at det er et overordnet mål å *bevare mangfoldet og sikre dets fortsatte utviklingsmuligheter*. Det er derfor en nasjonal målsetning at alle landets kommuner i løpet av 2003 skal ha gjennomført en kartlegging og verdisetting av områder viktige for biologisk mangfold (jfr. St. meld. 58, 1996-97, Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling). Direktoratet for naturforvaltning har derfor utarbeidet flere veiledere på dette området som viser hvordan denne kartleggingen kan gjøres. Også i St. meld. Nr. 42 (2000 – 2001), Biologisk mangfold, er dette med behov for kartlegging framhevet. Her heter bl.a.: *For å bedre faktagrunnlaget for forvaltning, må det igangsettes kartlegging og overvåking, herunder etablering av en artsdatabank.*

Skeievatnet, eksempel på en rik kulturlandskapssjø

Foto: Bjørn Moe

Hva er biologisk mangfold?

Biologisk mangfold er definert som: *Variasjonen hos levende organismer av alt opphav, herunder bl.a. terrestriske, marine eller andre akvatiske økosystemer og de økologiske komplekser som de er en del av; dette omfatter mangfold innenfor arter, på artsnivå og på økosystemnivå* (Riokonvensjonen, artikkel 2).

Biologisk mangfold er altså jordens variasjon av livsformer, deres arvestoff og det kompliserte samspill de er en del av. Biokonvensjonen knytter biologisk mangfold til variasjonen i tre biologiske organisasjonsnivåer:

- økosystem (naturtyper)
- arter
- innen arter (gener)

Kartlegging av biologisk mangfold

Et kommunalt kartleggingsprogram ble etablert i 1999. Kartleggingen er i tråd med Norges forpliktelser i konvensjonen om biologisk mangfold som trådte i kraft for Norges del i desember 1993.

Det er utviklet flere metoder på kartlegging av biologisk mangfold på kommunenivå. Direktoratet for naturforvaltning (DN) har utgitt flere praktiske håndbøker til dette formålet. Disse er til nå utgitt; Viltkartlegging (håndbok 11), Kartlegging av naturtyper (håndbok 13), Kartlegging av ferskvannlokaliteter (håndbok 15), Kartlegging av marint biologisk mangfold (håndbok 19), Nasjonal rødliste (rapport 1999-3). I tillegg er det laget en veileder for kartproduksjon. I kartleggingen inngår registrering av viktige naturtyper, viktige arters funksjonsområder og en stedfesting av rødlistearter. I tillegg har Norsk institutt for skogforskning (SKOGFORSK) utarbeidet en metode for miljøregistrering i skog (MiS). Målet med MiS har vært å utvikle og utprøve et verktøy som kan tas i bruk i skogbruksplanleggingen for å registrere miljøverdier for biologisk mangfold.

Rik edellauvskog på Blindheim

Foto: Bjørn Moe

KARTEGGING AV NATURTYPER

Sommeren og høsten 2000 ble det foretatt en kommunedekkende kartlegging av naturtyper. I denne kartleggingen er økosystemer (naturtyper) prioritert. Metoden følger *DN-håndbok nr 13 Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold*. De utvalgte naturtypene er særlig viktig i biologisk mangfold sammenheng. Dette kan være naturtyper som er spesielt artsrike, sjeldne, truede, har en viktig økologisk funksjon, er levested for rødlistearter eller av andre grunner særlig viktig for biologisk mangfold. I denne metoden blir det også foretatt en verdisseting. Det er gjort et utvalg av naturtyper som skal kartlegges. Disse er inndelt i syv hovednaturtyper; myr, rasmark, berg og kantkratt (under skoggrensa), fjell, kulturlandskap,

ferskvann/våtmark, skog og havstrand/kyst. Hovedtypene er delt inn i 56 undertyper, som er vist i tabell 1.

Tabell 1

Myr	Rasmark, berg og kantkratt (under skoggrensa)	Fjell	Kulturlandskap	Ferskvann/våtmark	Skog	Kyst og havstrand
Intakt lavlandsmyr	Sørvendte berg og rasmarker	Kalkrike områder i fjellet	Slåtteeenger	Deltaområder	Rik edellauvskog	Grunne strømmer
Intakt høgmyr	Kantkratt		Slåttemyr	Mudderbanker	Gammel edellauvskog	Undervannseng
Terrengdekkende myr			Artsrike veikanter	Kroksjøer, flomdammer og meanderende elveparti	Kalkskog	Sanddyner
Palsmyr			Naturbeitemark	Større elveører	Bjørkeskog med høgstauder	Sandstrender
Rikmyr			Hagemark	Fossesprøytsoner	Gråor-heggeskog	Srandeng og strandsump
Kilde og kildebekk			Skogsbeite	Viktige bekkedrag	Rikere sumpskog	Tangvoller
			Kystlynghei	Kalksjøer	Gammel lauvskog	Brakkvannsdeltaer
			Kalkrike enger	Rike kulturlandskapssjøer	Urskog/gammelskog	Brakkvannspoller
			Fuktenger	Dammer	Bekkekløfter	Kalkrike strandenger
			Småbiotoper	Naturlige fisketomme innsjøer og tjern	Brannfelt	
			Store gamle trær	Ikke forsurende restområder	Kystgranskog	
			Parklandskap		Kystfuruskog	
			Erstatningsbiotoper			
			Skrotemark			
			Grotter/gruver			

Kriterier for utvalg av naturtyper

(etter DN håndbok nr 13 – 1999)

Naturtypene som skal kartlegges inneholder elementer både av vegetasjon, geologi, zoologi og landskap. Det sier seg selv at det er umulig å operere med et stringent kriteriesett fra en av de klassiske disiplinene innen naturfagene. Naturtypene er et slags felles multiplum der en prøver å fange opp alle de viktigste variasjoner på økosystemnivå. Vegetasjon er ofte brukt som grunnlag for klassifisering, også der en skal fange inn variasjon i dyrelivet. Ofte er det slik at arealer med stort eller særegent plantemangfold også har rikt eller særegent dyreliv. Dette er imidlertid ikke alltid tilfelle, og det er derfor nødvendig med andre typer kriterier for å fange inn alle områder som er viktig for biologisk mangfold.

Som det framgår av kriterielisten under har en også brukt statusen til naturtypen i Norge som et kriterium. At en naturtype er sjelden kan både bety at den er naturlig sjelden eller at den har

blitt sjelden som følge av menneskelig aktivitet eller endring av denne. I begge tilfeller er det viktig at naturtypen kartlegges for å kunne treffe riktige forvaltningstiltak. Det er i slike tilfeller viktig at kommunen skaffer seg kunnskap om årsaken til at en naturtype er sjelden.

Naturtyper kan også være valgt ut fra at de er voksested for sjeldne planter eller de er funksjonsområder for viktige dyrearter. Naturtyper med forekomst av rødlistearter bør vies spesiell oppmerksomhet.

Ofte er det slik at en og samme lokalitet oppfyller flere kriterier. En avgrenset lokalitet kan være et viktig viltområde, være voksested for en rødlisteart, være sjelden samt også være artsrik.

I lista nedenfor vises kriterier som er brukt for utvelgelse av naturtypene, og det er gitt eksempler på naturtyper under de forskjellige kriteriene. For noen naturtyper er ett kriterium dominerende, for andre er det flere kriterier som er grunnlag. Fellesnevneren for alle kriteriene som er grunnlag for utvelgelse av naturtypene, er at de er relevante som kriterier for biologisk mangfold.

Kriterier som gjelder bruk, slik som friluftsinnteresser, rekreasjon og pedagogisk-/forskningverdi er ikke brukt som grunnlagskriterier for utvelgelse. Verdier for slike interesser kan eventuelt knyttes til naturtyper i ettertid.

Kriterieliste:

a) Forekomst av rødlistearter

For de ulike dyre- og plantegruppene har de fremste ekspertene på sine områder satt opp lister over arter som på en eller annen måte er truet av menneskelig påvirkning på naturen, populært kalt rødlistearter.

De fleste av artene på rødlista har havnet i en trusselskategori pga ødeleggelse/reduksjon av viktige habitat. For de sjeldne artene er utbredelsen og/eller habitatkravet så begrenset, at de tåler svært lite av habitatødeleggelser før de blir sårbare eller direkte truet. Mange av de utvalgte naturtypene er avgjørende enten som levested eller funksjonsområde for rødlistearter.

b) Kontinuitetsområder

Med kontinuitetsområder menes naturtyper som har hatt stabile økologiske forhold over lang tid. Områder som i liten grad er utsatt for forstyrrelser og inngrep gir vilkår for en del spesialiserte arter og samfunn til å utvikle seg. Mangel på stabile miljøer med lang kontinuitet er i dag en trussel mot arts mangfoldet, og da særlig mot de spesialiserte artene.

Eksempler er gammelskog/urskog og ugjødde beite- og slåttmarker.

c) Artsrike naturtyper

Mange naturtyper kan ha et stort arts mangfold på et relativt begrenset areal. Her kan det være mange plantearter og/eller det kan være funksjonsområde for mange dyrearter. Slike naturtyper vil ofte være lette å identifisere og velge ut. Merk at «artsrik» er et relativt begrep, hvor artsantallet må sees i forhold til potensialet i regionen.

Eksempler er rikmyr og fukteng.

d) Sjeldne naturtyper

En del naturtyper er naturlig sjeldne, og er så spesielle at de alltid vil være det. Her kan spesialiserte samfunn eller arter utvikles. Slike naturtyper kan lett forsvinne fra norsk natur dersom disse blir utsatt for tilstrekkelige inngrep. Det tas her utgangspunkt i sjeldenhet i et nasjonalt perspektiv, men det regionale og lokale perspektivet må også vurderes.

Eksempel på en sjelden naturtype er kalkskog, hvor både geomorfologiske og klimatiske forutsetninger må være tilstede.

e) Viktig biologisk funksjon

Dette er områder som isolert sett kan være ganske trivielle, men på grunn av sin plassering i landskapet, fasong eller andre fysiske egenskaper har disse en nøkkelfunksjon for en eller flere arter, og/eller har en viktig landskapsøkologisk funksjon som refugier og spredningskorridorer i et ellers fragmentert landskap. Arealer av denne typen vil som regel ikke fanges opp av de andre kriteriene.

Konkrete eksempler er en åpen bekk gjennom et stort homogent åkerlandskap, et lite vann i et ellers tørt åkerlandskap, et smalt sund hvor mange dyrearter kan krysse et vassdrag, eller et overnattingstre for kråkefugler i byparken.

f) Spesialiserte arter og samfunn (spesielle økologiske krav)

Mange arter og samfunn er svært spesialiserte og har spesielle økologiske krav til leveområdet. Dette gjelder så vel plante- som dyrearter. En del naturtyper er sterkt formet av helt spesielle økologiske forhold. Slike habitat trenger ikke å være artsrike, men er gjerne artsfattige, da de økologiske forholdene kan være spesielle/ekstreme og medføre høy grad av tilpasning.

Eksempel på dette kan være fossesprøytsoner, der arter og vegetasjonssamfunn er tilpasset konstant tilførsel av høy og kald fuktighet.

g) Naturtyper med høy produksjon

Naturtyper med høy biologisk produksjon som resultat av høy tilførsel og omsetning av organisk materiale. Slike naturtyper særpreges av høye indvidtettheter av arter som har disse som funksjonsområder. Henger også gjerne sammen med artsrikdom.

Eksempler er flommarkskoger (gråor-heggeskoger) med store tettheter av spurvefugl og brakkvannsdeltaer med både ferskvanns- og saltvannsfauna.

h) Sterk tilbakegang

Dette er et kriterium som ofte henger sammen med kontinuitetsområder. Naturtyper som har vært utsatt for en betydelig reduksjon i nyere tid, som følge av menneskeskapte inngrep og påvirkninger, samt endret arealbruk. I noen tilfeller har endringene vært spesielt dramatiske, men fordi de har foregått over tid, har de ofte ikke blitt lagt merke til.

Eksempler er opphør av skogsbeite, endret arealbruk på beite- og slåttemark, utbygging og tørrlegging av elvedelta og våtmarker. Effektiv brannslukking har også gjort brannfelt i norske skoger til en sjelden naturtype.

Verdisetting

Alle naturtypene som er med på listen er viktig for biologisk mangfold og skal kartlegges i følge håndboken. Det er vanskelig å rangere naturtypene mot hverandre etter naturfaglige kriterier, men det er mulig å rangere innenfor typen. Det er derfor gjort en rangering av **svært viktige** (A-områder) og **viktige** (B-områder) lokaliteter/utforminger innen hver naturtype. I tillegg er det åpnet for at den enkelte kommune kan registrere og verdisette naturtyper som regnes for å være **lokalt viktig** (C-områder). Dette fanger særlig opp typer som kan være sjeldne innenfor kommunen, men som ikke regnes å være det sett i et nasjonalt perspektiv.

Resultater av naturtypekartlegging i Bergen

Under kartleggingen sommeren/høsten 2000 ble totalt 98 områder registrert, fordelt på 23 ulike naturtyper (se tabell 2). Alle disse områdene er beskrevet i egne faktaark (se vedlegg 2). I tillegg ble det sommeren 2001 foratatt en mer detaljert kartlegging på byfjellene (jfr egen rapport "En botanisk undersøkelse av byfjellene i Bergen"). Disse resultatene er også tatt med her. Totalt utgjør det kartlagte arealet ca 13.1 km² eller 2.8 % av Bergen kommune sitt totale landareal.

Tabell 2

Hovednaturtype	Andel i %	Naturtype	Kode	Antall	Areal i km ²
Myr	0,5	Myr	A	5	0,004
		Intakt lavlandsmyr	A01	1	0,032
		Intakt høgmyr	A02	1	0,021
Fjell	3.0	Kalkrike områder i fjellet	C01	6	0,388
Kulturlandskap	1,9	Hagemark	D05	2	0,210
		Skogsbeite	D06	3	0,034
		Småbiotop	D11	3	0,001
Ferskvann/våtmark	1,3	Mudderbank	E02	5	0,012
		Viktige bekkedrag	E06	2	0,006
		Rike kulturlandskapssjøer	E08	15	0,146
		Dammer	E09	1	0,002
Skog	92,9	Rik edellauvskog	F01	21	1,248
		Gammel edellauvskog	F02	1	0,099
		Kalkskog	F03	1	0,015
		Gråor- heggeskog	F05	3	0,584
		Rikere sumpskog	F06	4	0,064
		Gammel furuskog	F08	6	6,436
		Bekkekløft	F09	4	0,037
		Brannfelt	F10	7	2,486
		Kystfuruskog	F12	1	1,258
Kyst og havstrand	0,4	Sandstrand	G04	1	0,001
		Strandeng og strandsump	G05	5	0,027
		Brakkvannspoll	G08	2	0,019

Som en ser av tabell 2 så er det hovednaturtypen skog som dominerer med 92,9 % av det kartlagte arealet. Innenfor hovedtypen skog er det gammel furuskog som utgjør det største arealet sammen med brannfelt (henholdsvis 6,436 km² og 2,486 km²). En ser også at rik edellauvskog utgjør hele 1,248 km². Av de andre hovedtypene utgjør myr 0,5%, fjell 3%,

ferskvann/våtmark 1,3% og kyst/havstrand 0,4% av det totale kartlagte areal. Denne oversikten tar ikke med naturreservater og landskapsvernområder, da disse er kartlagt fra før.

Kusymre, en art som finnes i edellauvskog

Foto: Bjørn Moe

Rødlistearter

Under kartleggingen er det registrert 11 rødlistearter. En rødliste er en oversikt over plante- og dyrearter som på en eller annen måte er truet av utryddelse eller utsatt for betydelig reduksjon. Den kan og omfatte arter som er naturlig sjeldne og av den grunn sårbar for menneskelig aktivitet. Den offisielle nasjonale rødlisten er utarbeidet av Direktoratet for naturforvaltning (DN). Den siste nasjonale rødlisten ble utgitt i 1998 (DN-rapport 1999-3). Listen definerer 6 ulike rødlistekategorier:

Utryddet (Ex)	Arter som er antatt utryddet som reproduserende i landet. Det vil vanligvis omfatte arter som er forsvunnet for mer enn 50 år siden.
Direkte truet (E)	Arter som er direkte truet og som står i fare for å dø ut i nærmeste framtid dersom de negative faktorene fortsetter å virke
Sårbar (V)	Sårbare arter med sterk tilbakegang, som kan gå over i gruppen direkte truet dersom de negative faktorene fortsetter å virke.
Sjelden (R)	Sjeldne arter som ikke er direkte truet eller sårbar, men som likevel er i en utsatt situasjon pga. liten bestand eller med spredt og sparsom utbredelse.
Hensynskrevende (DC)	Hensynskrevende arter som ikke hører til kategori E, V eller R, men som pga. tilbakegang krever spesielle hensyn og tiltak.
Bør overvåkes (DM)	Kategorien bør overvåkes omfatter arter som har gått tilbake, men som ikke regnes som truet. For disse artene er det grunn til overvåkning av situasjonen.

De 11 rødlisteartene er: hinnebregne (V), kløftegrimemose (V), gløsbekkmose (V), butternemose (V), krustjønnaks (R), hvitpestrot (R), stor andemat (DC), skaftevjeblom (DC), pusleblom (DC), kystfloke (DM) og skoddemose (DM). I dette registreringsarbeidet er det ikke systematisk søkt etter rødlistearter. Det vil trolig finnes mange flere rødlistearter enn de som er funnet her. Særlig gjelder dette kryptogamer (moser, lav og sopp).

Hinnebregne, en av de registrerte rødlisteartene

Foto: Bjørn Moe

Mer om de enkelte naturtypene

(For mer informasjon om den enkelte registrerte lokalitet – se vedlegg 2 faktaark)

Myr

Myr er en vanlig naturtype i Bergen. De fleste myrene er ulike typer av fattig myr, mens rikmyr er svært sjelden. Når det gjelder arts mangfoldet så har rikmyrene et vesentlig større mangfold enn de fattige myrene. Mosene er den dominerende artsgruppen på myr, særlig torvmosene. Sjeldne arter er stort sett representert på rikmyrene. Myr er også viktig for dyre- og insektsfaunaen. For eksempel har myrene stor betydning som vårbeteområder og spillplass for skogshøns. Når det gjelder insektsfaunaen er kunnskapen heller sparsom, men en rekke arter er knyttet til myr. Eksempel her er øyenstikkere. Av rødlistearter på våtmark/myr er det i Norge totalt registrert 360 arter (se Nasjonal rødliste). Av disse utgjør sommerfugler, biller, planter og moser de største gruppene.

Av myrene i Bergen er det heller få som kommer inn under de prioriterte typene som skal kartlegges i følge håndboken. En intakt lavlandsmyr er registrert der bl.a. den østlige arten strengstarr forekommer. Videre er en atlantisk høgmyr registrert. De øvrige registrerte myrområdene er mindre myrer som inneholder den lokalt sjeldne arten dvergbjørk. En fin

mosaikk av myr/furuskog er registrert i Kanadaskogen. I tabellen under må en merke seg at naturreservat med våtmark/myr ikke er tatt med her.

Registrert naturtype	Kode	Navn	Kommentar
Myr	A	Håstefjellet, Blåmanen, Nubbevatnet	5 små myrområder med dvergbjørk
Intakt høgmyr	A02	Såtemyrane	Atlantisk høgmyr
Intakt lavlandsmyr	A01	Birkelandsvatnet	Intermediær myr med bl.a. strengstarr, selsnepe, kjempepiggnopp

Fjell

Med fjell menes her alt areal over skoggrensen (klimatisk skoggrense). Som økosystem er fjellet relativt sårbart pga ofte ekstreme livsvilkår for artene. I Norge er det registrert litt over 100 rødlistearter i fjellet, de fleste er innenfor gruppene sommerfugler og planter (se Nasjonal rødliste).

Litt over 1/5 av Bergen sitt landarealet til Bergen er fjell. Vegetasjonen preges av at fjellene ligger langt ut i mot kysten. Floraen består av mange mer eller mindre oseaniske arter og med relativt få egentlige fjellplanter. Flest fjellplanter finner en i fjellene øst i Bergen (Gullfjellet/Krånipa). I biologisk mangfold sammenheng skiller de kalkrike fjellområdene seg klart ut. Her finnes en betydelig mer artsrik flora enn det som ellers er vanlig. Det er også her en kan finne de fleste av de få fjellplantene som finnes i Bergen. Det er registrert 6 kalkrike områder i fjellet.

Registrert naturtype	Kode	Navn	Kommentar
Kalkrike områder i fjellet	C01	Isdalen (2 områder), Krånipa, Glomregjelet, Gullfjellsfossen, Jordalsskaret	Særlig de østlige områdene inneholder fjellplanter som er sjeldne i Bergen bl.a. reinrose, bergstarr, sotstarr, jøkelstarr, rynkevier, bergveronika, grønnkurle

Kulturlandskap

Kulturlandskap er i håndboken (nr. 13) definert som: *Områder der dagens kulturmarkstype eller arealtype og artsutvalg er betinget av tidligere og nåværende arealbruk og driftsformer.* Artsmangfoldet i kulturlandskapet er i en nasjonal sammenheng i sterk tilbakgang. Hovedårsaken til dette er driftsendringer i landbruket. Blant annet har bruken av kunstgjødsel ført til at en rekke av de tradisjonelle engplantene har gått sterkt tilbake. I bynære strøk med sterkt arealpress er også nedbygging av tidligere jordbruksland en viktig årsak. Mange plante- og dyrearter er avhengig av at kulturlandskapet holdes i hevd. Gjengroing av tidligere kulturmark er et stadig økende problem. Kulturbetinget engvegetasjon er i dag en av de mest truede vegetasjonstypene i følge en nylig utgitt rapport fra DN. Det er i Norge totalt registrert 874 rødlistearter tilknyttet kulturlandskap (se nasjonal rødliste). De største gruppen her er; sopp, sommerfugler, biller, planter og moser.

I Bergen har kulturlandskapet også gått sterkt tilbake de siste tiårene. I denne kartleggingen er de ikke registrert særlig mange områder innenfor de typene som er aktuelle å kartlegge. Et av de mest interessante områdene er Selvik i Åsane. Her er det registrert både hagemark (tresatt engmark) og naturbeitemark. Her finnes også rydningsrøyser, steingarder og styvingstre som delvis holdes i hevd. Området er velpleid og blant de best bevarte kulturlandskap i Bergen.

Totalt innenfor kulturlandskap er det registrert; 2 hagemarker, 3 skogsbeiter og 3 småbiotoper. Ingen rødlistearter er registrert.

Registrert naturtype	Kode	Navn	Kommentar
Hagemark	D05	Selvik, Tunes	Selvik er blant de best bevarte kulturlandskap i Bergen
Skogsbeite	D06	Arhaugen, Litle Milde, Espeland	Med bl.a. eik, liljekonvall, kystgrisøyre, fagerperikum
Småbiotop	D11	Sandven, Kristianborg, Klaus Hanssens vei, Conrad Mohrs vei	Legepestrot finnes ved Sandven og Kristianborg. Planten er sjelden i Bergen. I Klaus Hanssensvei vokser japanpestrot. Ved Conrads Mohrs vei vokser rødlistearten hvitpestrot.

Reinrose finnes i kalkrike områder i fjellet

Foto: Bjørn Moe

Ferskvann/våtmark

Denne hovednaturtypen omfatter alle naturtyper som betinges av åpent ferskvann. Vassdrag er ofte artsrike oaser og spredningskorridorer i skog og i åpent landskap. Drenering, utfylling av våtmark, vannstandssenkinger, bekkelukking, utretting av elver og bekker etc. har ført til tørrelgging av opprinnelige våtmarker. Ferskvann og våtmark er derfor av stor betydning uansett om det er påvist sjeldne arter eller ikke. Dessuten er forurensing, gjengroing, masseuttak langs elver og vann og ferdsel (mange veier blir lagt langs vann og vassdrag) en alvorlig trussel mot artsmangfoldet i de gjenværende våtmarksområdene. Mange sjeldne arter (rødlisten) er knytta til ferskvann/våtmark, særlig insekter. For ferskvann er det i Norge registrert 337 rødlistearter (se Nasjonal rødliste). Av disse utgjør biller, vårfluer og planter de største gruppene.

Omlag 5% av Bergen sitt totale landareal er dekket av vann og vassdrag. Totalt finnes det noe over 1600 store og små vann i Bergen (de minste er gjerne små vannpytter). Av registrerte

naturtyper i Bergen er det 5 mudderbanker, 2 bekke­drag, 15 rike kulturlandskapssjøer og 1 dam. Det er registrert 3 rødlistearter.

Registrert naturtype	Kode	Navn	Kommentar
Mudderbank	E02	Stendavatnet, Klokkarvatnet, Hamretjern, Djupevika	Rødlistearter; skaftevjeb­lom i Stendavatnet. Elles med bl.a. tjønngras, brønnkarse, vasspepar, kildeurt, evjesoleie
Viktige bekke­drag	E06	Mildevatnet, Banntjørn	
Rike kulturlandskapsjøer	E08	Eikelundstjern, Nesttunvatnet, Kloppedalstjern, Søvikstjern, Skagetjern, Vågsbø, Kolavatnet, Hjel­lestad, Mildevatnet, Skeievatnet, Råtjern, Apeltunvatnet, Iglatjørn, Solheimsvatnet, Kristianborgvatnet	Rødlistearter; krustjønnaks (Kristianborgvatnet), stor andemat (Skagetjern og Vågsbø).
Dammer	E09	Storhaugen	I en liten park. Med bl.a. småtjønnaks, hesterumpe, fredløs, sumpsivaks, flotgras

Skog

Skog omfatter alle områder der trær dominerer. Skogsbeiter og hagemark som inneholder trær er imidlertid oppført under kulturlandskap. Skog kan grovt deles opp i barskog og lauvskog. Disse kan videre deles opp i vegetasjonstyper med undertyper og varianter. Skogen i Norge er svært variert og spenner fra frodige, artsrike edellauvskoger til karrig og forblåst fjellbjørkeskog med få arter. Over halvparten av alle registrerte landlevende arter (22 000 arter) i Norge, er knyttet til ulike skogstyper. Om lag halvparten av artene (1405 arter) på den nasjonale rødlisten er knyttet til skog og der gruppene sopp, biller og sommerfugler utgjør hovedtyngden.

Furuskog i Kanadaskogen

Foto: Bjørn Moe

Litt over halvparten av landarealet til Bergen er dekket av skog. Litt under halvparten av dette igjen er barskog, mens resten er lauvskog med noe innslag av bartrær. Det meste av barskogen er naturlig furuskog, mens all granskog er plantet. Bergen har betydlige arealer med plantet gran. Av registrerte naturtyper dominerer rik edelløvskog med 21 områder. Det er videre registrert 7 brannfelt, 6 områder med gammel furuskog, 4 bekkekløfter, 4 områder med rikere sumpskog, 3 områder med gråor-heggeskog og ett område hver av typene; gammel edelløvskog, kalkskog og kystfuruskog (se tabell 3).

Tabell 3

Registrert naturtype	Kode	Navn	Kommentar
Rik edellauvskog	F01	Salhusberget, Salhusvegen, Toppenipa, Blindheim, Vinddalen, Svarteberget, Kolstien, Nattland, Tveiterås, Skålevik, Haukeland, Krohnåsen, Smøråslia, Ytre Hamre, Nedre Sandven, Birkelandsbotn, Lilletveit, Øvre Brattland, Unneland, Seim, Senholmen	Edelløvtrær som ask, alm, hassel, hegg. Mindre vanlig er eik og lind. Platanlønn er etter hvert blitt vanlig i Bergenske edellauvskoger. Vanlige edelløvsogsarter i feltsjiktet er; jordnøtt,ramsløk, trollbær, trollurt, myske, kusymre, firblad, krossved, junkerbregne og vårmarihånd.
Gammel edellauvskog	F02	Raudlia	Uvanlig rikt mangfold av edellauvtrær sammen med furu, særlig eik, lind, svartor, ask, bjørk og hassel. Noen av eiketrærne er svært grovvokste (diam. 1m). Spesiell lokalitet.
Kalkskog	F03	Marmorøya	Flere kalkindikatorer registrert (vill-lin, murburkne, gjeldkarve). Skogen domineres av furu med innslag av hassel og trollhegg. Området er lite.
Gråor- heggeskog	F05	Midttunlia, Holo, Danskevika	Gråor og hegg, men og innslag av ask, alm, bjørk, rogn og selje. Danskevika er trolig den beste lokaliteten for gråor-heggeskog i Bergen.
Rikere sumpskog	F06	Sanddalsbotn, Vågsbøpollen, Espebrend, Åletretjern	Svartor dominerer, men og innslag av hegg, hassel og ask. Karakteristiske arter er; slakkestarr, vendelrot, sverdlilje, mjødurt, kratthumleblom
Gammel furuskog	F08	Hjortlandsåsen, Brennhaugen, Gullstølen, Kanadaskogen, Austrelia, Hisbotn	Innslag av gamle furutrær, gjerne over 300 år gamle. Rødlistearten hinnebregne er registrert i Brennhaugen.
Bekkekløft	F09	Glomregjelet, Slåttebekken, Brakedalen, Orretuva	Konstant høy luftfuktighet. Flere rødlistearter er registrert; hinnebregne, kløftegrimemose, gløsbekkmose, butturnemose, kystfloke, skoddemose.
Brannfelt	F10	Hitland, Birkelandsnipa, Hetlebakksåta, Sandviksfjellet, Lægdebotn, Knappenfjellet, Rødland	Mange arter med spesiell økologi er avhengig av at det regelmessig brenner i skogen.
Kystfuruskog	F12	Korsneset	Mange oseaniske arter bl.a. klokkeling, rome, heistarr, kysttjønnaks, storstylte, blåmose, kystjamnemose.

Kyst og havstrand

Omfatter naturtyper som er knyttet til saltvann eller saltvannspåvirkede miljøer. Norge har en lang kyst og da mye av mennesket sitt virke foregår langs kysten, er det et sterkt press på kystområdene særlig i Sør-Norge. Totalt er 217 arter ført opp på den nasjonale rødlista, der planter, biller, sommerfugler og årevinger utgjør de største gruppene. Utbygging, ferdsel og forurensing, er de største trusslene for det biologiske mangfoldet langs kysten. Høyest biologisk produksjon finner vi beskyttede, næringsrike naturtyper som strandenger, estuarier og brakkvannspoller.

I Bergen er relativt få områder (0,4% av det kartlagte areal – se tabell 2) kommet med i denne kartleggingen, selv om kommunen har en relativt lang kystsone. Den viktigste årsaken til dette er trolig at det har foregått en sterk nedbygging av viktige naturtyper i strandsonen. Av prioriterte naturtyper i håndboken, er det registrert en sandstrand, fem strandeng/strandsump og to brakkvannspoller. Alle dekker små arealer.

Registrert naturtype	Kode	Navn	Kommentar
Sandstrand	G04	Grunnasundsholmen	Rullesteinsstrand er en sjelden strandtype i Bergen. Artsrik strandvegetasjon med bl.a. strandkryp, fjøresaueløk, strandstjerne, strandkvann, knortestarr, skjørbuksurt, gåsemure
Strandeng og strandsump	G05	Grimstadvågen, Vågsbøpollen, Årvika, Storevika, Selvågen.	Havsivaks i Storevika, sjelden i Bergensområdet. Elles vanlige strandplanter som skjørbuksurt, strandstjerne, krypkvein, strandkjempe, strandkjeks, havstarr, saltsiv, gåsemure, saltbendel.
Brakkvannspoll	G08	Ålefare, Leirvågen-Straumen	Naturtypen er sjelden i Bergen. Leirvågen inneholder rødlistearten; pusleblom. Elles bl.a. småhavgras, småtjønnaks, saltsiv, rustsivaks, fjøresivaks.

VIDERE KARTLEGGING AV BIOLOGISK MANGFOLD

Kartleggingen av naturtyper som til nå er gjennomført, gir ikke et fullstendig bilde av det biologiske mangfoldet innenfor Bergen kommune. Det er derfor nødvendig å forsette dette kartleggingsarbeidet også fremover. Spesielt bør en mer detaljert kartlegging av biologisk mangfold i byggesonen prioriteres samt kartlegging i forbindelse med utviding av byfjellsplanen (i første omgang Kanadaskogen og Lyderhorn).

Det er også et stort behov for en kommunedekkende viltkartlegging (jfr. DN håndbok nr 11 Viltkartlegging) og kartlegging av ferskvannsmiljø (jfr. DN håndbok nr. 15 Kartlegging av ferskvannslokaliteter). Den siste kartleggingen er det naturlig å foreta i forbindelse med vann- og vassdragsplanlegging.

Strandeng i Selvågen

Foto: Bjørn Moe

Et område det er relativt sparsomt med biologisk mangfold data, er i sjøen dvs marint miljø. Direktoratet for naturforvaltning har nylig utgitt en veileder også for slik kartlegging (jfr. DN håndbok nr. 19: Kartlegging av marint biologisk mangfold). Det er også under arbeid en veileder for marinøkologisk planlegging i kystsonen. Dette arbeidet ledes av Havforskningsinstituttet og forventes ferdig i løpet av 2002.

Når det gjelder enkeltobservasjoner av arter er det viktig å få etablert en egen database som kan registrere dette. Det er i den forbindelse naturlig å bruke den etablerte naturbasen til Direktoratet for naturforvaltning (Registreringsdatabase for kartlegging av biologisk mangfold – BMK base). Til denne databasen er det knyttet artsnavn og status i henhold til den nasjonale rødlisten. Det er videre knyttet standardiserte koder for ulike opplysninger (SOSI standard), slik at den lett kan kobles til kommunens digitale kartsystem.

For større tiltak som utløser konsekvensutredninger og i enkelte reguleringsplaner er det stilt vilkår om naturfaglige undersøkelser. Slike naturfaglige rapporter kan ha en verdi når det gjelder kartlegging av biologisk mangfold. Det bør derfor legges opp til en rutine, slik at en kan få lagt inn disse opplysningene i biologisk mangfold databasen. Dette gjelder for øvrig også andre naturfaglige undersøkelser som blir utført innenfor kommunens grenser.

LITTERATUR

Direktoratet for naturforvaltning 1999a: Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13 –1999.

Direktoratet for naturforvaltning 1999b: Nasjonal rødliste for truede arter i Norge 1998. DN-rapport 1999-3.

Direktoratet for naturforvaltning 1996: Viltkartlegging. DN-håndbok 11-1996.

Direktoratet for naturforvaltning 2001: Kartlegging av marint biologisk mangfold. DN-håndbok 19-2001.

Direktoratet for naturforvaltning 2000: Kartlegging av ferskvannslokaliteter. DN-håndbok 15- 2000 (kun som internettversjon).

Skogforsk og NIJOS 2001: Miljøregistrering i skog. Biologisk mangfold. 3 håndbøker.

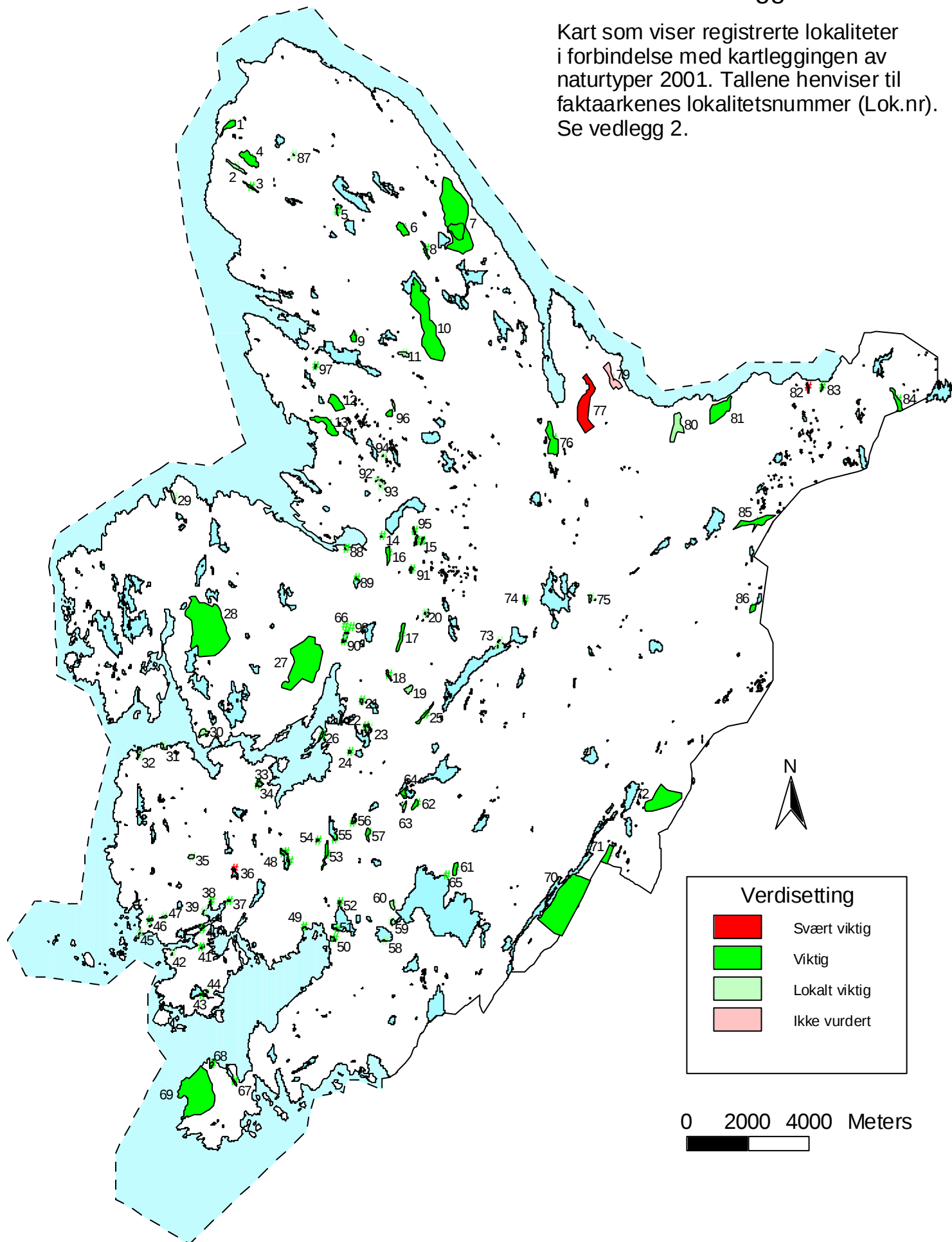
Bergen kommune 2001: Forvaltningsplan for byfjellene. Del 2: Løvestakken-Gullsteinen og fjellstrekningen fra Sædal over Vidden-Varegga-Rundemannen-Fløyen til Åsane.

Bergen kommune 2002: Botanisk undersøkelse av Byfjellene i Bergen. Rapport 2002 av Bjørn Moe.

Håland, A & Mjøs, A.T. 2001: Byfjellene I Bergen. Fugle og dyrelivet. Sårbare arter og viktige områder. NNI rapport nr. 80.

Vedlegg 1

Kart som viser registrerte lokaliteter i forbindelse med kartleggingen av naturtyper 2001. Tallene henviser til faktaarkenes lokalitetsnummer (Lok.nr). Se vedlegg 2.

BERGEN KOMMUNE
MILJØ, BYUTVIKLING
OG TEKNISKE TJENESTER

Kartlegging av naturtyper i Bergen kommune

Vedlegg 2

Fakta-ark

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 1	Navn Salhusberget
Økon.kart AG 059	UTM
Naturtype skog Undertype rik edelløvskog kode: F01	
Beskrivelse Vest- og nordvest eksponerte ller under bratte fjellsider. Relativt liten solinnstråling. Jordsmonn er påvirket av ras og sigevann. Tettvokst skog av stort sett unge trær. Pionertrær som bjørk og selje inngår, ellers finnes hegg, platanlønn, svartor, hassel, ask og alm. Variert vegetasjon fra frodig feltsjikt med mange arter gras, bregner og urter til artsfattige partier med mye stein og ur. Noen av artene er litt sjeldne i Bergen. Våraspektet med lerkespore er ikke kjent andre steder i kommunen.	
Registrerte arter lerkespore (<i>Corydalis intermedia</i>) tannrot (<i>Cardamine bulbifera</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) kranskonvall (<i>Polygonatum verticillatum</i>) strutseving (<i>Matteuccia struthiopteris</i>) junkerbregne (<i>Polystichum braunii</i>) skogstjerneblom (<i>Stellaria nemorum</i>)	storklokke (<i>Campanula latifolia</i>) firblad (<i>Paris quadrifolia</i>) myske (<i>Galium odoratum</i>) nyresoleie (<i>Ranunculus auricomus</i>) myskegras (<i>Milium effusum</i>) skogvikke (<i>Vicia sylvatica</i>) maigull (<i>Chrysosplenium alternifolium</i>) knollerteknapp (<i>Lathyrus linifolius</i>) ramsløk (<i>Allium ursinum</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt ingen kjente, men skogen ligger ved en veg og nær bebyggelse	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 21/7 00

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 2	Navn Salhusvegen
Økon.kart AG 058	UTM
Naturtype skog Undertype edelløvskog kode: F01	
Beskrivelse Skogen ligger i en bratt, sørvest-eksponert li langsmed Salhusvegen. I følge en av grunneierne var denne lien helt snau for ca. 60 år siden. På den tiden gikk det sau og kuer på beite, og i nedre del av lien var det potetåkrer. Det har skjedd en kraftig gjengroing mot askeskog, men også hassel, hegg, svartor og alm forekommer. Mange trær er yngre enn 40 år. En heller artsfattig skog, men den har et velutviklet våraspekt, bl.a. med mye jordnøtt og ramsløk.	
Registrerte arter ramsløk (<i>Allium ursinum</i>) storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) krattlodnegras (<i>Holcus mollis</i>) vivendel (<i>Lonicera periclymenum</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak Fjerne gran.	
Trussel/konflikt ingen kjente, men skogen ligger ved en veg og nær bebyggelse. Det er plantet gran flere steder.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 21/7 00

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 3	Navn Toppenipa
Økon.kart AG 058	UTM
Naturtype skog Undertype rik edelløvskog kode: F01	
Beskrivelse Skogen ligger ved foten av en svært bratt fjellside under fjellet Toppenipa. Lien ligger godt skjermet men fritt eksponert mot sørvest. Tresjikt av varierende alder, til dels med pionertrær av bjørk og selje i en nokså ung edelløvskog. Men også store høge trær av ask og alm forekommer. Ett av almetrærne er styvet. Andre treslag er hassel, hegg og platanlønn. Artsrik skog, særlig med tanke på at arealet er lite. Mange karakteristiske edelløvskogsarter.	
Registrerte arter grov nattfiol (<i>Platanthera chlorantha</i>) skogvikke (<i>Vicia sylvatica</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) ramsløk (<i>Allium ursinum</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) storklokke (<i>Campanula latifolia</i>) trollbær (<i>Actaea spicata</i>)	hengeaks (<i>Melica nutans</i>) junkerbregne (<i>Polystichum braunii</i>) BG kransmynte (<i>Clinopodium vulgare</i>) BG kusymre (<i>Primula vulgaris</i>) breiflangre (<i>Epipactis helleborine</i>) vårmarihand (<i>Orchis mascula</i>) maurarve (<i>Moehringia trinervia</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt ingen kjente, men skogen ligger nær en avfallshaug fra et gartneri.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 21/7 00

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 4	Navn Hitland
Økon.kart AG 058	UTM
Naturtype skog Undertype brannfelt kode: F10	
Beskrivelse Stort brannfelt fra 14. mai 1985. Den brente vegetasjonen var opprinnelig furu- og bjørkeskog, men også en del lyngmark i den høgereliggende delen. Brannen gikk over de sør- og sørvestlige partiene av Nordgardsfjellet og videre opp mot toppen (360 m o.h.).	
Registrerte arter Området er ikke undersøkt i 2000	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Bergens Tidende 15/5 1985	
Registrert av	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok.nr. 5	Navn Banntjørn
Økon.kart AG 058	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype viktig bekkedrag kode: E06	
Beskrivelse Området tilhører restene av en større våtmark som er blitt gradvis mer påvirket av oppdyrking og nærhet til motorvegen. Bekken renner fra Banntjørn og sørover mot utbyggingsområdet Gullgruven. Langskuddsplanter finnes i store mengder neddykket i vannmassene, og bunnen kan være helt tildekket. Bekken har flere steder gode gyteforhold for ørret, og det er observert flere gytegrøper.	
Registrerte arter tusenblad (<i>Myriophyllum alterniflorum</i>) klovasshår (<i>Callitriche hamulata</i>) flotgras (<i>Sparganium angustifolium</i>) elvemose (<i>Fontinalis antipyretica</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt Området er planlagt utbygd til en "næringspark".	
Litteratur Simonsen, L. & Moe, B. 2000. Biologiske verdier på Nyborg. Naturplan. Rapport.	
Registrert av Leif Simonsen & Bjørn Moe	Dato 9/11 00

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 6	Navn Birkelandsnipa
Økon.kart AH 058	UTM
Naturtype skog Undertype brannfelt kode: F10	
Beskrivelse Stort brannfelt fra 12. mai 1981. Den brente vegetasjonen var opprinnelig furu- og bjørkeskog og i tillegg noen plantefelt med gran. I den høgereliggende delen var det mye lyngmark. Brannen startet på vestsiden av Birkelandsnipa og spredte seg raskt oppover den bratte lia mot toppen av fjellet (290 m o.h.) Det har kommet opp en del bjørk og furu i lav trehøyde, men store deler av brannfeltet er i dag lynghei.	
Registrerte arter Området ble ikke undersøkt i 2000	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Bergens Tidende 13/5 1981	
Registrert av	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 7	Navn Hetlebakksåta
Økon.kart AH 058	UTM
Naturtype skog Undertype brannfelt kode: F10	
Beskrivelse Meget stort brannfelt fra 1974. Brannen startet 29. april og ble ikke meldt slukket før etter et par døgn. Hetlebakksåta er det største brannfeltet i Bergen i nyere tid. Området strekker seg fra Svartebotn nord for Gaupåsvatnet, over hele Hetlebakksåta (330 m o.h.) like til der ryggen smalner av i nord. Et betydelig areal med furuskog ble påvirket av brannen. Deler av dette var produktiv skog knyttet til liene omkring Hetlebakksåta, men også mye glissen skog på fattig jordsmonn var representert, spesielt på eksponerte rygger. Restene etter den utbrente skogen er fortsatt tydelig å se som gråhvite stammer, enten stående eller som rotvelter på bakken. Det er i dag mye nyetablert furuskog på brannfeltet, men også store arealer med åpen lyngmark. I 1994 brente en liten del av området på nytt. Denne brannen startet nord for Heltebakkstemma og gikk opp mot ryggen sør for Hetlebakksåta.	
Registrerte arter Området ble ikke undersøkt i 2000	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Rudolph, G. I. 1998. Successional stages and soil nutrient status of a Scots pine stand after forest fire in Åsane, western Norway. Hovedf. oppg. Univ. i Bergen (upubl.).	
Registrert av	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 8	Navn Blindheim
Økon.kart AH 058	UTM
Naturtype skog Undertype rik edelløvskog kode: F01	
Beskrivelse Bratt sørvest-eksponert li med grense til et gammelt kulturlandskap. Deler av edelløvskogen er et resultat av gjengroing på tidligere beite- eller slåttemark. Mye av denne edelløvskogen er følgelig ganske ung, men litt eldre trær finnes spredt i skogen. I vegetasjonen er det mye gras, og mange spor etter en tidligere åpen fase, med for eksempel einer og revebjelle. Også partier uten beitegras og med flere urter og bregner i vegetasjonen. Flere av artene er nitrofile. Tresjikt av ask, platanlønn, svartor, gråor, hassel, bjørk og hegg. Alm forekommer bare spredt. Ask og hassel er spesielt vanlige.	
Registrerte arter kusymre (<i>Primula vulgaris</i>) skogvikke (<i>Vicia sylvatica</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) kransmynte (<i>Clinopodium vulgare</i>) BG klengemaure (<i>Galium aparine</i>) firblad (<i>Paris quadrifolia</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) trollurt (<i>Circaea alpina</i>) vivendel (<i>Lonicera periclymenum</i>) strutseving (<i>Matteuccia struthiopteris</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 8/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. Nr. 9	Navn Selvik
Økon.kart AG 057	UTM
Naturtype kulturlandskap Undertyper hagemark koder: D05 naturbeitemark D04	
Beskrivelse Kulturlandskapet i Selvik, Jordalen, er et musealt område med mange kulturminner og et helhetlig bygningsmiljø. Her finnes rydningsrøyser, steingarder og beitemark med styvingstrær. Området er velpleid og blant de best bevarte kulturlandskapene i Bergen.	
Registrerte arter Området ble ikke undersøkt i 2000	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Kløve-Graue, S. 1993. Kulturlandskap, prosjektrapport. – Grøntplan for Bergen. Bergen Kommune, Prosjekt- og miljøkontoret.	
Registrert av	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 10	Navn Hjortlandsåsen
Økon.kart AH 057	UTM
Naturtype skog Undertype gammel furuskog kode: F08	
Beskrivelse Terrengformen er en markert rygg som er omgitt av jordbruks- og skogbruksmark. Det er ikke langt til industriområdene lenger nord i Åsane. Restområde med gammel furuskog, lite påvirket av moderne skogbruk. Spor etter eldre hogster er vanlig, men stubbene er gamle og ofte gjengrodd med lyng og mose. Stedvis betydelig innslag av gammel furu, spesielt av seintvoksende trær på næringsfattig jord, i myrkanter etc. Trærnes dimensjoner når opp til ca. 60 cm i diameter. Fine mosaikker av furuskog og åpne myrflater. Noe furuskog på vindutsatte partier med kortvokste trær og flat kronefasong. Mye røsslyngblokkebær-furuskog, men også blåbærfuruskog er vanlig. De gamle trærne er trolig over 300 år, men også en ”yngre” tregenerasjon er utbredt, med 100 – 150 år gamle trær. I tettvokst furuskog er det stedvis døde trær som et resultat av selvtynning av skogen. Flere oseaniske arter setter markert preg på vegetasjonen (se under).	
Registrerte arter bjønnekam (<i>Blechnum spicant</i>) rome (<i>Narthecium ossifragum</i>) heisiv (<i>Juncus squarrosus</i>) storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) klokkelyng (<i>Erica tetralix</i>) storbjønnskjegg (<i>Trichophorum cespitosum</i> ssp. <i>germanicum</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak Fjerne gran fra området.	
Trussel/konflikt Antatt konflikt med skogbruksaktiviteten: hogst og granplanting	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 10/10 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 11	Navn Vinddalen
Økon.kart AH 057	UTM
Naturtype skog Undertype edelløvskog kode: F01	
Beskrivelse Vinddalen ligger ved foten av en steil fjellside. Denne fjellsiden har form av en halvsirkel, og dalen føles derfor nokså innestengt. På rasmateriale under fjellsiden ligger det en edelløvskog, eksponert mot sør- og sørvest. Skogen inneholder store almetrær, med diameter opp til 50 cm. Stedvis grovt rasmateriale uten trær. Beitepåvirket vegetasjon, flere nitrofile arter. Beitemark i overkant av skogen og opp mot den steile fjellsiden.	
Registrerte arter myskegras (<i>Milium effusum</i>) myske (<i>Galium odoratum</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) kjempesvingel (<i>Festuca gigantea</i>) BG brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) trollurt (<i>Circaea alpina</i>) skogstjerneblom (<i>Stellaria nemorum</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 30/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune

Lok. nr. 12

Navn Brennhaugen

Økon.kart AG 057

UTM

Naturtype skog

Undertype gammel furuskog

kode: F08

Beskrivelse

Brennhaugen ligger på nordsiden av Munkebotsdalen, fint avgrenset nedenfor en bratt fjellside. Området er dekket av furuskog, men det inngår løvtrær i noen partier av skogen, særlig bjørk, hassel, rogn og platanlønn. Det finnes en del gamle furutrær som må betraktes som rester etter en eldre tregenerasjon. Disse trærne er grovvokste med kraftige greiner, og trolig minst 300 år gamle. Et spesielt fint parti med gammel furu står i nivået 260-300 m o.h. Det er mye einer og blåtopp i hele området. Også mye lyng i feltsjiktet, blåbærskog og røsslyng-blokkebærskog. Flere oseaniske arter er karakteristiske. Bekkekløfter med høy luftfuktighet, og hinnebregne i store mengder.

Navnet Brennhaugen tyder på brann i området, men slike spor ble ikke observert på overflaten i dag.

Registrerte arter

heistarr (*Carex binervis*) BG
 smørtelg (*Oreopteris limbosperma*)
 storfrytle (*Luzula sylvatica*)
 bjønnkam (*Blechnum spicant*)
 klokkelyg (*Erica tetralix*)
 hinnebregne (*Hymenophyllum wilsonii*)
 BG, V
 revebjelle (*Digitalis purpurea*)
 rypebær (*Arctostaphylos alpinus*)
 teiebær (*Rubus saxatilis*)

BG, V

Prioritet viktig

Forvaltning/tiltak

Trussel/konflikt

Litteratur

Registrert av Bjørn Moe

Dato 20/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 13	Navn Sandviksfjellet
Økon.kart AG 057	UTM
Naturtype skog Undertype brannfelt kode: F10	
Beskrivelse Den bratte fjellsiden som vender mot sørvest under Sandviksfjellet har vært rammet av brann minst to ganger i nyere tid. 23. juni 1982: Kombinert skog- og lyngbrann fra like over bebyggelsen til opp mot toppen av Sandviksfjellet. Kraftig brann som spredte seg raskt i svært ulendt terreng. 26. mai 1994: Ny brann innefor en del av brannfeltet fra 1982, med mindre omfang og intensitet.	
Registrerte arter Området er ikke undersøkt i 2000	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Morgenavisen 24/6, 25/6, 26/6 1982 Bergens Arbeiderblad 24/6 1982 Bergens Tidende 24/6 1982, 27/5 1994	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 20/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 14	Navn Storhaugen
Økon.kart AH 056	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark	
Undertype dam	kode: E09
Beskrivelse Lokaliteten ligger på haugen mellom Svartediket og Årstadveien. Liten dam i sammenheng med et mindre grøntområde i tettbygd strøk. Omgivelsene er en liten park, med plen og noen bjørketrær. Dammen er grunn nok til at den rotfaste vegetasjonen kan dekke hele bunnen, men dyp nok til at den neppe er utsatt for uttørking. Relativt artsrik vegetasjon av vann- og sumpplanter.	
Registrerte arter sumpsivaks (<i>Eleocharis palustris</i>) mannasøtgras (<i>Glyceria fluitans</i>) slåttestarr (<i>Carex nigra</i>) hesterumpe (<i>Hippuris vulgaris</i>) ryllsiv (<i>Juncus articulatus</i>) krypkvein (<i>Agrostis stolonifera</i>) flotgras (<i>Sparganium angustifolium</i>) fredløs (<i>Lysimachia vulgaris</i>) småttjønnaks (<i>Potamogeton berchtoldii</i>) BG	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak Holde dammen og omgivelsene fri for søppel.	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 7/9 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 15	Navn Isdalen
Økon.kart AH 056	UTM
Naturtype fjell Undertype kalkrike områder i fjellet kode: C01	
Beskrivelse Nordvendte bekkegjel, kløfter og bratte bergskårer med forvittringsjord og grus. Svært lite solinnstråling. Kjølige habitater med relativt gode forhold for fjellplanter som krever mineraljord. Skog mangler, og i stedet forekommer en del vierkratt. Beste fjellplantelokalitet innenfor "de sju fjell". Den er fordelt på flere mindre delområder. Lokaliteten inneholder fjellarter som er sjeldne på Byfjellene og som er edafisk litt kravstore. Den er registrert på grunnlag av dette, og lokaliteten kan ikke karakteriseres som kalkrik.	
Registrerte arter gulsildre (<i>Saxifraga aizoides</i>) stjernesildre (<i>S. stellaris</i>) dvergjamne (<i>Selaginella selaginoides</i>) svartstarr (<i>Carex atrata</i>) fjelltistel (<i>Saussurea alpina</i>) svarttopp (<i>Bartsia alpina</i>) lappvier (<i>Salix lapponum</i>) sølvvier (<i>S. glauca</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 1993

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 16	Navn Svarteberget
Økon.kart AH 056	UTM
Naturtype skog Undertype rik edelløvskog kode: F01	
Beskrivelse Vestvendt li under bratt fjellside, avgrenset av Ulriksbanen i sør og til og med Haraldsplass sykehus i nord. Til dels tettvokst edelløvskog på rasmateriale og forvittringsjord, men skogen inneholder stupbratte berg i forskjellige nivåer. Skogen er derfor tungt framkommelig med unntak av en trasé helt nederst i lien. En del store gamle trær av ask og alm, men også mye ungsog. Platanlønn er svært vanlig sammen med hassel og hegg. Bøk og svartor forekommer mer spredt. Feltsjiktet er artsrikt i deler av skogen, med flere karakteristiske edelløvsogarter.	
Registrerte arter kusymre (<i>Primula vulgaris</i>) lungeurt (<i>Pulmonaria</i> sp.) akeleie (<i>Aquilegia vulgaris</i>) barlind (<i>Taxus baccata</i>) kristtorn (<i>Ilex aquifolium</i>) BG kransmynte (<i>Clinopodium vulgare</i>) BG skogvikke (<i>Vicia sylvatica</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) taggbregne (<i>Polystichum lonchitis</i>) BG krossved (<i>Viburnum opulus</i>) kranskonvall (<i>Polygonatum verticillatum</i>)	sanikel (<i>Sanicula europaea</i>) BG ramsløk (<i>Allium ursinum</i>) skogstarr (<i>Carex sylvatica</i>) BG myske (<i>Galium odoratum</i>) BG lundgrønnaks (<i>Brachypodium sylvaticum</i>) BG maurarve (<i>Moehringia trinervia</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) loppestarr (<i>Carex pulicaris</i>) krusfellmose (<i>Neckera crispa</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt Ingen kjente, men skogen ligger nær tettbebyggelse.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 7/9 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 17	Navn Kolstien
Økon.kart AH 055	UTM
Naturtype skog Undertype edelløvskog kode: F01	
Beskrivelse Vestvendt li under bratt fjellside, ved foten av Nattlandsfjellet. Skogen ligger hovedsakelig på skredjord. Til dels markert påvirkning fra sigevann, og flere bekkedrag går gjennom skogen, spesielt etter mye nedbør. Treslagene platanlønn, ask, hegg, hassel, alm og svartor er viktige. Noen asketrær er høgvokste. Platanlønn forekommer i alle generasjoner fra store frøproduserende trær til små, juvenile individer. Mange steder et glissent artsfattig feltsjikt, men også partier hvor innslaget av edelløvskogsarter er markert.	
Registrerte arter mongolspringfrø (<i>Impatiens parviflora</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) krossved (<i>Viburnum opulus</i>) ramsløk (<i>Allium ursinum</i>) trollurt (<i>Circaea alpina</i>) mellomtrollurt (<i>C. intermedia</i>) vivendel (<i>Lonicera periclymenum</i>) firblad (<i>Paris quadrifolia</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) junkerbregne (<i>Polystichum braunii</i>) krossved (<i>Viburnum opulus</i>) skogstarr (<i>Carex sylvatica</i>) BG kranskonvall (<i>Polygonatum verticillatum</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt Ingen kjente, men skogen ligger nær tettbebyggelse.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 13/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 18	Navn Nattland
Økon.kart AH 055	UTM
Naturtype skog Undertype edelløvskog kode: F01	
Beskrivelse Sørvestvendt li under bratt fjellside, ved foten av Nattlandsfjellet. Skogen har liten vertikalutstrekning. Viktige treslag er ask, alm, svartor og platanlønn. Bøk forekommer i den sørøstlige delen, og den er trolig i spredning i skogen. Nokså artsfattig feltsjikt.	
Registrerte arter storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) mongolspringfrø (<i>Impatiens parviflora</i>) akeleie (<i>Aquilegia vulgaris</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) ramsløk (<i>Allium ursinum</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) lundgrønnaks (<i>Brachypodium sylvaticum</i>) BG kratthumleblom (<i>Geum urbanum</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt Skogen grenser til Sædalsvegen, og denne er planlagt utbedret.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 13/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 19	Navn Sanddalsbotn
Økon.kart AH 055	UTM
Naturtype skog Undertype rikere sumpskog kode: F06	
Beskrivelse Område med høgt grunnvann i slakt skrånende terreng. Stedvis med forsenkninger og små bekke­drag. Sumpskog på de steder som har periodevis høg vannstand. Skogtypen forekommer fragmentarisk, og utgjør bare en del av det avgrensede området. Det karakteristiske treslaget er svartor, men også hegg er vanlig.	
Registrerte arter slakkstarr (<i>Carex remota</i>) BG sumphaukeskjegg (<i>Crepis paludosa</i>) mongolspringfrø (<i>Impatiens parviflora</i>) mannasøtgras (<i>Glyceria fluitans</i>) kystmaigull (<i>Chrysosplenium oppositifol.</i>) BG ramsløk (<i>Allium ursinum</i>) BG mjødurt (<i>Filipendula ulmaria</i>) mellomtrollurt (<i>Circaea intermedia</i>) kratthumbleblom (<i>Geum urbanum</i>) skogfredløs (<i>Lysimachia nemorum</i>) BG	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak Hogst av gran.	
Trussel/konflikt Store grantrær i området nedsetter helhetsinntrykket.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 11/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 20	Navn Nubbevatn
Økon.kart AH 055	UTM
Naturtype myr Undertype kode: A	
Beskrivelse Like vest for Nubbevatn ligger et lite tjern 390 m o.h. Langs kanten av tjernet er det for det meste myrvegetasjon på en relativt fast torv. Et stort bestand med dvergbjørk finnes på myren sør- og sørvest for tjernet. Planten er sjelden i Bergen, og denne forekomsten er kanskje en gammel relik.	
Registrerte arter dvergbjørk (<i>Betula nana</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 21	Navn Eikelundstjern
Økon.kart AG 055	UTM
Naturtyper ferskvann / våtmark og skog Undertyper rik kulturlandskapssjø koder: E08 rikere sumpskog F06	
Beskrivelse Tjern med fine soneringer fra åpent vann via sumpvegetasjon til fastmark med lauvskog. Et relativt stort skogsområde grenser til tjernet i nord, mens det i sør og vest ligger boliger ganske nærme lokaliteten. Rikere sumpskog forekommer i grensen mot den åpne sumpvegetasjonen. Svartor er karakteristisk, og den inngår som spredte trær også på svært fuktige partier. Omkring hele tjernet er det mye langstarr, en sørøstlig art som er sjelden i Bergensområdet.	
Registrerte arter slakkstarr (<i>Carex remota</i>) BG langstarr (<i>C. elongata</i>) BG flaskestarr (<i>C. rostrata</i>) sverdlilje (<i>Iris pseudacorus</i>) skjoldbærer (<i>Scutellaria galericulata</i>) gulldusk (<i>Lysimachia thyrsiflora</i>) elvesnelle (<i>Equisetum fluviatile</i>) kjempepiggeknope (<i>Sparganium erectum</i>)	strandør (<i>Phalaris arundinacea</i>) skogørkvein (<i>Calamagrostis purpurea</i>) mjødur (<i>Filipendula ulmaria</i>) myrhatt (<i>Potentilla palustris</i>) svartor (<i>Alnus glutinosa</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 29/6 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 22	Navn Nesttunvatnet
Økon.kart AG 055	UTM
Naturtyper ferskvann / våtmark Undertyper rik kulturlandskapssjø koder: E08	
Beskrivelse Lokaliteten ligger lengst nord i Nesttunvatnet og tilhører en av buktene med en artsrik sumpvegetasjon. Bukten ligger sørvendt og lunt til, nesten helt avsnørt fra resten av Nesttunvatnet. Miljøet omkring vatnet har tidligere vært et gammelt kulturlandskap, men i dag er det mest skog og bebyggelse. Sumpvegetasjonen er artsrik, til dels med arter som er sjeldne i Bergen, f. eks. kvass-starr.	
Registrerte arter kvass-starr (<i>Carex aquata</i>) flaskestarr (<i>C. rostrata</i>) sennegrass (<i>C. vesicaria</i>) vassgro (<i>Alisma plantago-aquatica</i>) kattehale (<i>Lythrum salicaria</i>) åkersvinerot (<i>Stachys palustris</i>) sverdlilje (<i>Iris pseudacorus</i>) elvesnelle (<i>Equisetum fluviatile</i>) selsnepe (<i>Cicuta virosa</i>) kjempepiggeknope (<i>Sparganium erectum</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Lundberg, A. 1988. Vegetasjon som grunnlag for arealbruksplanlegging i Nesttun- og Apeltunvassdraga. Bergen kommune. Lundberg, A. 1990. Vegetasjon og kulturlandskap ved Kalandsvatnet i Fana. Eit økologisk underlag for vegplanlegging. Inst. for geografi. Univ. i Bergen.	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 2/10 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 23	Navn Tveiterås
Økon.kart AG 055	UTM
Naturtyper skog	
Undertyper edellauvskog	koder: F01
Beskrivelse Lokaliteten ligger ved den nordøstlige delen av Nesttunvatnet. Fin avgrensning i vest der området følger kanten av vatnet. I øst går grensen inn mot bebyggelsen. Terrenget vender mot sør og sørvest, nokså lun beliggenhet med god innstråling. Langs med vatnet går det en markert brattkant, og her er det mye berg i dagen. Lauvskog dekker området, hovedsakelig eik med hassel i et lavere sjikt under. Andre treslag er platanlønn, hegg og osp. Noen av eiketrærne er grovvokste med en diameter på opp til 70 cm. Vegetasjonen har litt karakter av lavurt-eikeskog, men den er ikke særlig rik på arter.	
Registrerte arter vivendel (<i>Lonicera periclymenum</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) haremat (<i>Lapsana communis</i>) liljekonvall (<i>Convallaria majalis</i>) tveskjeggveronika (<i>Veronica chamaedrys</i>) legeveronika (<i>V. officinalis</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) blåknapp (<i>Succisa pratensis</i>) skogfiol (<i>Viola riviniana</i>) ormetelg (<i>Dryopteris filix-mas</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 2/10 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 24	Navn Kloppedalstjern
Økon.kart AG 054	UTM
Naturtyper ferskvann / våtmark Undertyper rik kulturlandskapssjø koder: E08	
Beskrivelse Lite tjern i et etablert boligstrøk. Tjernet er påvirket av fyllinger, særlig på nord- og østsiden. Tettvokst vegetasjon, med store flytematter som indikerer en gjengroingsprosess i tjernet. På sørsiden står svartor og bjørk langt ut mot vannkanten. Sumpvegetasjonen inneholder flere høgvokste gras og stauder som er sjeldne i Bergen, noen av dem er opprinnelig innført. Det inngår i tillegg enkelte fremmede/eksotiske planter som er restene etter et gammelt gartneri (nedlagt på 1970-tallet). Flere av de innførte artene ser ut til å være godt naturaliserte og klarer seg bra.	
Registrerte arter kjempesøtgras (<i>Glyceria maxima</i>) mjølkerot (<i>Peucedanum palustre</i>) smal dunkjevle (<i>Typha angustifolia</i>) andmat (<i>Lemna minor</i>) sverdlilje (<i>Iris pseudacorus</i>) selsnepe (<i>Cicuta virosa</i>) strandrør (<i>Phalaris arundinacea</i>) trollhegg (<i>Frangula alnus</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt Fyllinger nær et etablert boligstrøk truer lokaliteten.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 27/9 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 25	Navn Midtunlia
Økon.kart AH 055	UTM
Naturtyper skog Undertyper gråor-heggeskog koder: F05	
Beskrivelse Nordvest-eksponert li i dalen langsmed Hardangervegen/gammel jernbanetrasé. Relativt undersolt pga. skyggevirkning fra Helldalsåsen i vest. Lia har en vertikalutstrekning på ca. 100 m. Den er til dels bratt med mange berg og kløfter. Skogen klassifiseres som en gråor-heggeskog med nokså mye alm og ask i tillegg til gråor, hegg og platanlønn. Det er en del variasjon i trærnes alder. Noen trær er relativt gamle, men det er ikke registrert styvingstrær. Skogen inneholder flere rotveltede trær. Mye av tresjiktet er ungt (spesielt med hegg, platanlønn og ask), etter en gjengroing som har ført til en tettere skog her i dag enn tidligere. Vegetasjon med flere typiske arter fra gråor-heggeskog.	
Registrerte arter junkerbregne (<i>Polystichum braunii</i>) BG skogstjerneblom (<i>Stellaria nemorum</i>) kystmaigull (<i>Chrysosplenium oppositifol.</i>) BG skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) trollurt (<i>Circaea alpina</i>) mellomtrollurt (<i>C. intermedia</i>) myske (<i>Galium odoratum</i>) BG firblad (<i>Paris quadrifolia</i>) sumphaukeskjegg (<i>Crepis paludosa</i>) skogkarse (<i>Cardamine flexuosa</i>) storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 4/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 26	Navn Marmorøya
Økon.kart AG 054	UTM
Naturtyper skog Undertyper kalkskog koder: F03	
Beskrivelse Den østlige delen av Marmorøya inneholder den kalkholdig bergarten marmor. Det gir seg utslag i en vegetasjon som skiller denne delen fra resten av øya. Her finnes flere kalkindikatorer i bergsprekker og på forvittringsjord. Jordsmonnet er grunt. Den kalkkrevende vegetasjonen omfatter dels noen strandberg og dels litt av furuskogen på øya. Foruten furu er hassel og trollhegg karakteristiske treslag. Kartleggingsenheten er kalkskog, men området er meget lite.	
Registrerte arter breiflangre (<i>Epipactis helleborine</i>) BG vill-lin (<i>Linum catharticum</i>) BG murburkne (<i>Asplenium ruta-muraria</i>) kransmynte (<i>Clinopodium vulgare</i>) BG trollhegg (<i>Frangula alnus</i>) prikkperikum (<i>Hypericum perforatum</i>) BG gjeldkarve (<i>Pimpinella saxifraga</i>) BG	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 6/9 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 27	Navn Gullstølen
Økon.kart AG 055	UTM
Naturtyper skog Undertyper gammel furuskog kode: F08	
Beskrivelse Gullstølen ligger på den skogkledte fjellryggen sør for Løvestakken. Området omfatter fjellsidene på begge sider av ryggen: Fyllingsdalsiden i vest og Fjøsangersiden i øst. Skogsområdet grenser til Langeskogen og boligfeltene på Kråkenes - Bønes. Furuskog dekker storparten av arealet. I liene finnes produktiv skog med til dels grovvokste trær. Også uproduktiv skog er vanlig, spesielt oppe på fjellryggen der jordsmonnet er skrint og næringsfattig. Furuskogen har innslag av eldre trær uten at disse setter noe markert preg på det totale tresjiktet. Gammel furuskog forekommer derfor mest sporadisk. Dette er et av de store skogsområdene som finnes nær Bergen sentrum og som er lite påvirket av moderne skogbruk. Skogen inneholder mindre plantefelt med gran.	
Registrerte arter Ikke undersøkt i 2000	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak Tilrettelagt med stier og skilter. Dette er et svært viktig friluftsområde.	
Trussel/konflikt Boligutbyggingen i Bønes-Kråkenes-området har spist av dette skogsområdet. Skogen en muligens truet av skogbruksinteresser.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune

Lok. nr. 28

Navn Kanadaskogen

Økon.kart AG 055

UTM

Naturtype skog

Undertype gammel furuskog
intakt lavlandsmyr

koder: F08
A01

Beskrivelse

Stort skogsområde i et meget variert terreng. Flere skogkledte åser som gjør topografien til dels svært kupert. Noen av åsene er forbundet med rygger, og disse har ofte brattsider mot vest, mens østsiden gjerne består av slakere skåninger. Mellom åsene går det daler, og i disse finnes både store og små myrer. Det tre vannene Svartatjern, Kroatjern og Lille Kroatjern er viktige elementer i landskapet. Noen av de store myrene som finnes i området er intakt lavlandsmyr (A01).

Furuskog dominerer, og her er grove dimensjoner på de høge bonitetene. En stammediameter for furu på 0,5 – 0,6 m er vanlig flere steder. I dalen sør for Svartatjørn står en kjempefuru, 25 m høy og 1,2 m i diameter. Flere steder forekommer eik i furuskogen. Omkring Storhovden er eik vanlig sammen med hassel og svartor. Vegetasjonen er rik på oseaniske arter (kystfuruskog).

Registrerte arter

bjønnkam (*Blechnum spicant*)
 klokkelýng (*Erica tetralix*)
 smörtelg (*Oreopteris limbosperma*)
 heistarr (*Carex binervis*)
 storfrytle (*Luzula sylvatica*)
 vivendel (*Lonicera periclymenum*)
 dikesoldogg (*Drosera intermedia*)
 rome (*Narthecium ossifragum*)
 hvitmyrak (*Rhynchospora alba*)
 pors (*Myrica gale*)
 sivblom (*Scheuchzeria palustris*)

Prioritet viktig

Forvaltning/tiltak

Godt tilrettelagt med stier og skilter. Dette er et særdeles viktig friluftsområde nær tettbygd strøk.

Trussel/konflikt

Boligutbygging og skogbruksinteresser er mulige trusler mot dette verdifulle skogsområdet.

Litteratur

Registrert av Bjørn Moe

Dato 17/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 29	Navn Skålevik
Økon.kart AF 056, AG 056	UTM
Naturtype skog Undertype edelløvskog kode: F01	
Beskrivelse Lokaliteten er knyttet til en steil fjellside som har en vest- til sørvestlig eksponering. Ved foten av denne fjellsiden ligger det mye rasmateriale, men også partier med berg i dagen. Det er en svært bratt skråning som er tungt framkommelig. Her er det edellauvskog med et variert og artsrikt tresjikt. Noen av trærne har grove dimensjoner. Ask er vanligst, gjerne med trær som er hele 25 m høge. Stammediameteren er opp til 0,9 m, og trærne er stort sett ustyvet. Et par askestuver ble registrert. Andre treslag er lind, eik, hassel, alm, hegg og platanlønn. Feltsjiktet er helst glissent på den ustabile jorda. Falkbregne er vanlig i området. Våraspektet er velutviklet med store mengder ramsløk. Skogen ligger delvis på innsiden av gjerdet omkring anlegget til Esso.	
Registrerte arter storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) vivendel (<i>Lonicera periclymenum</i>) krossved (<i>Viburnum opulus</i>) kantkonvall (<i>Polygonatum odoratum</i>) liljekonvall (<i>Convallaria majalis</i>) kristtorn (<i>Ilex aquifolium</i>) BG trollhegg (<i>Frangula alnus</i>) ramsløk (<i>Allium ursinum</i>) BG falkbregne (<i>Polystichum aculeatum</i>) BG jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 26/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 30	Navn Knappenfjellet
Økon.kart AG 054, AG 055	UTM
Naturtype skog Undertype brannfelt koder: F10	
Beskrivelse Brannen brøt ut den 20/3 1976 på østsiden av Knappenfjellet. Den startet på østsiden, og spredte seg oppover fjellet, men ble slukket før den nådde toppen. Det var hovedsakelig en glissen furuskog som brente.	
Registrerte arter Ikke undersøkt i 2000	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Bergens Tidende 22/3 1976	
Registrert av	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 31	Navn Arhaugen
Økon.kart AF 054	UTM
Naturtype kulturlandskap Undertype skogsbeite koder: D06	
Beskrivelse Dette skogsområdet har grense mot Grimstadfjorden i nord og gammel kulturmark (beitemark) i sør. I grensen av området ellers er det noen hytter og naust. Skogen har hovedsakelig eik i tresjiktet, men her er også bjørk og osp. Trærne er ikke særlig gamle, trolig yngre enn 50 år, og skogen er etablert på tidligere beite- og slåttemark. Deler av denne eikeskogen er fortsatt påvirket av beite. Her er mye gras og spredte urter i feltsjiktet, men også en del blåbær. Problematiske klassifisering til naturtype etter som beitetrykket er noe svakt i forhold til en plassering i typen skogsbeite. Dette er heller ikke en rik edelløvskog.	
Registrerte arter liljekonvall (<i>Convallaria majalis</i>) blåknapp (<i>Succisa pratensis</i>) knollerteknapp (<i>Lathyrus linifolius</i>) gulaks (<i>Anthoxanthum odoratum</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 2/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 32	Navn Grimstadvågen
Økon.kart AF 054	UTM
Naturtype kyst og havstrand Undertype strandeng og strandsump koder: G05	
Beskrivelse Lokaliteten ligger i en avsnørt poll som har et trangt innløp. Den indre delen av pollen er langgrunn og tørreleggest ved lavvann. En smal sone med strandvegetasjon omgir denne delen. Her er også noen mindre strandberg. Artene som inngår er vanlige strandplanter.	
Registrerte arter havstarr (<i>Carex paleacea</i>) strandkryp (<i>Glaux maritima</i>) strandkjempe (<i>Plantago maritima</i>) skjørbuksurt (<i>Cochlearia officinalis</i>) saltsiv (<i>Juncus gerardii</i>) ålegras (<i>Zostera marina</i>) strandstjerne (<i>Aster tripolium</i>) fjøresauløk (<i>Triglochin maritima</i>) strandkjeks (<i>Ligusticum scoticum</i>) saltbendel (<i>Spergula marina</i>) krypkvein (<i>Agrostis stolonifera</i>) fjøre koll (<i>Armeria maritima</i>) kystbergknapp (<i>Sedum anglicum</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 2/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 33	Navn Haukeland
Økon.kart AG 054	UTM
Naturtype skog Undertype edelløvskog koder: F01	
Beskrivelse Sørøst-vendt li på vestsiden av Søvik tjern. Liten edellauvskog med treslagene ask, hegg og platanlønn. Trærne er relativt unge, men noen av askene er ganske høgreiste. Vegetasjonen har grasrike partier som indikerer at skogen er et resultat av gjengroing på tidligere beitemark.	
Registrerte arter storklokke (<i>Campanula latifolia</i>) trollurt (<i>Circaea alpina</i>) junkerbregne (<i>Polystichum braunii</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) gjerdevikke (<i>Vicia sepium</i>) hundegrass (<i>Dactylis glomerata</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 2/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 34	Navn Søvik tjern
Økon.kart AG 054	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype rik kulturlandskapssjø koder: E08	
Beskrivelse Lokaliteten er avgrenset til to separate partier på henholdsvis nord- og sørsiden av Søvik tjern. Her finnes fine soneringer (belter) med sumpvegetasjon fra åpent vann til skog. Floraen er ganske artsrik. Sverdlilje forekommer i svært store mengder.	
Registrerte arter sverdlilje (<i>Iris pseudacorus</i>) vassgro (<i>Alisma plantago-aquatica</i>) gulldusk (<i>Lysimachia thyrsiflora</i>) myrhatt (<i>Potentilla palustris</i>) bukkeblad (<i>Menyanthes trifoliata</i>) elvesnelle (<i>Equisetum fluviatile</i>) myrmjølke (<i>Epilobium palustris</i>) flaskestarr (<i>Carex rostrata</i>) gråstarr (<i>C. canescens</i>) trådstarr (<i>C. lasiocarpa</i>)	kjempepiggeknope (<i>Sparganium erectum</i>) vanlig tjønnaks (<i>Potamogeton natans</i>) gul nøkkerose (<i>Nuphar lutea</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 2/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 35	Navn Såtemyrane
Økon.kart AG 054	UTM
Naturtype myr Undertype intakt høgmyr koder: A02	
Beskrivelse Lokaliteten ligger mellom Liland og Flyplassvegen. I det relativt flate landskapet ligger det et lite myrområde omgitt av skog og litt dyrket mark. Skogen er fattig, lyngdominert og består av bjørk og furu. Spredte trær inngår også på myren. Overflaten på myren består av tuer som ligger hevet over nivået til grunnvannet. Torven er derfor ombrogen (bare næring gjennom nedbør). Myren kan klassifiseres som en atlantisk høgmyr.	
Registrerte arter kløkkelyng (<i>Erica tetralix</i>) røsslyng (<i>Calluna vulgaris</i>) blokkebær (<i>Vaccinium uliginosum</i>) torvull (<i>Eriophorum vaginatum</i>) hvitlyng (<i>Andromeda polifolia</i>) storbjønnskjegg (<i>Trichophorum cespitosum ssp.germanicum</i>) rome (<i>Narthecium ossifragum</i>) rundsoldogg (<i>Drosera rotundifolia</i>) pors (<i>Myrica gale</i>) molte (<i>Rubus chamaemorus</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 1/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 36	Navn Skagetjern
Økon.kart AG 054	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype rik kulturlandskapssjø koder: E08	
Beskrivelse Skagetjern ligger i et kulturlandskap og stort sett omgitt av dyrket mark. I vest grenser tjernet til fast fjell med en furuskog, og i sørøst til en sump med svartorskog. I nord er en mindre del av tjernet delvis avsnørt, og her skjer det en gjengroing med store, myke flytematter. Tjernet har en frodig, artsrik sump- og vannvegetasjon med fine soneringer. Noen av artene er sjeldne. Bukten i sørøst inneholder et stort bestand med takrør i kanten av svartorskogen. Dette er således et svært rikt og variert våtmarksområde.	
Registrerte arter flaskestarr (<i>Carex rostrata</i>) hesterumpe (<i>Hippuris vulgaris</i>) andmat (<i>Lemna minor</i>) BG stor andmat (<i>Spirodela polyrrhiza</i>) BG, DC gytjerblærerot (<i>Utricularia intermedia</i>) BG myrhatt (<i>Potentilla palustris</i>) elvesnelle (<i>Equisetum fluviatile</i>) selsnepe (<i>Cicuta virosa</i>) kjempepiggeknope (<i>Sparganium erectum</i>) flotgras (<i>S. angustifolium</i>) gulldusk (<i>Lysimachia thyrsoflora</i>) myrmjølke (<i>Epilobium palustre</i>)	vanlig tjønnaks (<i>Potamogeton natans</i>) butt-tjønnaks (<i>P. obtusifolius</i>) BG rusttjønnaks (<i>P. alpinus</i>) BG vassgro (<i>Alisma plantago-aquatica</i>) åkersvineblom (<i>Stachys palustris</i>) hvit nøkkerose (<i>Nymphaea alba</i>) takrør (<i>Phragmites australis</i>) BG
Prioritet svært viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 1/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 37	Navn Vågsbø
Økon.kart AG 053	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype rik kulturlandskapssjø kode: E08	
Beskrivelse Lite tjern i kulturlandskap, omgitt av dyrket mark. Kanalen ut til Vågsbøpollen gir tjernet noe brakkvannspåvirkning. Innløpet til tjernet er en bekk som kommer fra Skagetjern, og den er en viktig spredningsvei som kan forklare likhetstrekkene i floraen mellom de to vannene. Den sjeldne stor andmat finnes i begge vannene. Dette tjernet er i en tydelig gjengroingsfase, og vannet blir stadig mindre.	
Registrerte arter andmat (<i>Lemna minor</i>) stor andmat (<i>Spirodela polyrrhiza</i>) BG, DC klourt (<i>Lycopus europaeus</i>) BG myrhatt (<i>Potentilla palustris</i>) strandrør (<i>Phalaris arundinaea</i>) selsnepe (<i>Cicuta virosa</i>) BG kjempepiggnopp (<i>Sparganium erectum</i>) mannasøtgras (<i>Glyceria fluitans</i>)	soleihov (<i>Caltha palustris</i>) knereverumpe (<i>Alopecurus geniculatus</i>) grøftesoleie (<i>Ranunculus flammula</i>) dikevasshår (<i>Callitriche stagnalis</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 2/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 38	Navn Vågsbøpollen
Økon.kart AG 053	UTM
Naturtyper kyst og havstrand, skog Undertyper strandeng og strandsump koder: G05 rikere sumpskog F06	
Beskrivelse Bukt i nordlige del av Vågsbøpollen. Bekken fra Skagetjern munnet ut her før den ble kunstig lagt om til bukten ved Vågsbø lengre øst. En sone med strandeng omgir bukten ytterst mot sjøen. I vegetasjonen her inngår en rekke vanlige strandplanter. Innover mot land går strandengen gradvis over i en sumpskog med svartor. Denne kan bli satt under vann ved springflo og kraftig pålandsvind. En meanderende bekk renner gjennom skogen. Substratet er rikt på leire. Sumpskogen er frodig med en rekke gras og urter. Den har delvis preg av høgstaudeskog.	
Registrerte arter skjørbuksurt (<i>Cochlearia officinalis</i>) strandstjerne (<i>Aster tripolium</i>) krypkvein (<i>Agrostis stolonifera</i>) strandkjempe (<i>Plantago maritima</i>) strandkjeks (<i>Ligusticum scoticum</i>) fjøresauløk (<i>Triglochin maritima</i>) havstarr (<i>Carex paleacea</i>) saltsiv (<i>Juncus gerardii</i>) fjøresivaks (<i>Eleocharis uniglumis</i>) gåsemure (<i>Potentilla anserina</i>) strandkryp (<i>Glaux maritima</i>)	soleihov (<i>Caltha palustris</i>) gulldusk (<i>Lysimachia thyrsiflora</i>) hanekam (<i>Lychnis flos-cuculi</i>) kjempepiggnopp (<i>Sparganium erectum</i>) kildeurt (<i>Montia fontana</i>) bekkestjerneblom (<i>Stellaria alsine</i>) mannasøtgras (<i>Glyceria fluitans</i>) mjødurt (<i>Filipendula ulmaria</i>) vendelrot (<i>Valeriana sambucifolia</i>) sløke (<i>Angelica sylvestris</i>) myrmjølke (<i>Epilobium palustre</i>) grøftesoleie (<i>Ranunculus flammula</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak Fjerne gran.	
Trussel/konflikt Nordlige del av sumpskogen er påvirket av granplantning.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 24/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 39	Navn Årvika
Økon.kart AG 053	UTM
Naturtyper kyst og havstrand Undertyper strandeng koder: G05	
Beskrivelse Ved Årvika i den vestlige delen av Vågsbøpollen er strandsonen mer eller mindre intakt. I to av buktene finner vi strandeng-vegetasjon, stort sett med de vanlige artene på havstrand.	
Registrerte arter fjøresaltgras (<i>Puccinellia maritima</i>) saltbendel (<i>Spergularia salina</i>) BG skjørbuksurt (<i>Cochlearia officinalis</i>) strandstjerne (<i>Aster tripolium</i>) mjødurt (<i>Filipendula ulmaria</i>) strandkjempe (<i>Plantago maritima</i>) fjøresauløk (<i>Triglochin maritima</i>) havstarr (<i>Carex paleacea</i>) BG saltsiv (<i>Juncus gerardii</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt Noe gravearbeid i deler av baklandet truer lokaliteten.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 24/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 40	Navn Ålefaret
Økon.kart AG 053	UTM
Naturtyper kyst og havstrand Undertyper brakkvannspoll kode: G08	
Beskrivelse Ålefaret tilhører den ytre delen av Vågsbøpollen omtrent i overgangen til Ådlandsstraumen. Lokaliteten er et brakkvann som er avsnørt fra sjøen med en liten bekk. Strandvegetasjonen har fine soneringer fra strandeng til kantskog. Relativt artsrik flora. Området har en fin naturlig avgrensning. Naturtypen er sjelden i Bergen.	
Registrerte arter småtjønnaks (<i>Potamogeton berchtoldii</i>) BG fjøresaltgras (<i>Puccinellia maritima</i>) fjøresivaks (<i>Eleocharis uniglumis</i>) strandkryp (<i>Glaux maritima</i>) saltbendel (<i>Spergularia salina</i>) skjørbuksurt (<i>Cochlearia officinalis</i>) strandstjerne (<i>Aster tripolium</i>) strandkjempe (<i>Plantago maritima</i>) fjøresauløk (<i>Triglochin maritima</i>) havstarr (<i>Carex paleacea</i>) saltsiv (<i>Juncus gerardii</i>) hanekam (<i>Lychnis flos-cuculii</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 24/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 41	Navn Kolavatnet
Økon.kart AG 053	UTM
Naturtyper ferskvann / våtmark Undertyper rik kulturlandskapssjø kode: E08	
Beskrivelse Kolavatnet ligger tett ved Mildevegen/Geithusvegen og grenser dessuten mot en hage. Det er ikke kulturlandskap rundt vatnet i dag, men det har trolig vært beitemark i området tidligere. Vatnet ligger bare 2 m o.h., hvilket tyder på at det inneholder marine sedimenter som bidrar til å gjøre dette til et næringrikt vatn. Området har en interessant flora. Spesielt i sørenden har flytematter av sumpvegetasjon bygget seg utover, og her finnes flere arter som er sjeldne i Bergensområdet.	
Registrerte arter langstarr (<i>Carex elongata</i>) BG selsnepe (<i>Cicuta virosa</i>) flaskestarr (<i>Carex rostrata</i>) elvesnelle (<i>Equisetum fluviatile</i>) bukkeblad (<i>Menyanthes trifoliata</i>) myrklegg (<i>Pedicularis palustris</i>) myrmjølke (<i>Epilobium palustre</i>) grøftesoleie (<i>Ranunculus flammula</i>) pors (<i>Myrica gale</i>) andmat (<i>Lemna minor</i>) stor andmat (<i>Spirodela polyrrhiza</i>) BG, DC sumpsivaks (<i>Eleocharis palustris</i>) gulldusk (<i>Lysimachia thyrsoflora</i>)	kjempepiggeknope (<i>Sparganium erectum</i>) sverdlilje (<i>Iris pseudacorus</i>) mannasøtgras (<i>Glyceria fluitans</i>) svartor (<i>Alnus glutinosa</i>) ørevier (<i>Salix aurita</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 6/9 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 42	Navn Hjellestad
Økon.kart AF 053	UTM
Naturtyper ferskvann / våtmark Undertyper rik kulturlandskapssjø kode: E08	
Beskrivelse Lokaliteten er et lite tjern i nordvestlige del av Hjellestad. Tjernet ligger i et lite dalsøkk, og grenser delvis mot en hage. Det næringsrike vannet er sterkt gjengrodd av vann- og sumpplanter. Den østlige arten istervier danner en liten sumpskog i kanten av tjernet i vest. Trærne er relativt høge, gamle og virker veletablerte ved dette tjernet.	
Registrerte arter istervier (<i>Salix pentandra</i>) ørevier (<i>S. aurita</i>) elvesnelle (<i>Equisetum fluviatile</i>) sverdlilje (<i>Iris pseudacorus</i>) selsnepe (<i>Cicuta virosa</i>) andmat (<i>Lemna minor</i>) gulldusk (<i>Lysimachia thyrsiflora</i>) stornesle (<i>Urtica dioica</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt Påvirkning av en utfylling og organisk avfall fra en hage.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 5/10 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 43	Navn Mildevatnet
Økon.kart AG 053	UTM
Naturtyper ferskvann / våtmark Undertyper viktig bekkedrag, rik kulturlandskapssjø koder: E06 E08	
Beskrivelse Den østlige halvdelen av Mildevatnet ligger i et kulturlandskap, mens forskjellige typer skog og noe granplantning grenser til vatnet i vest. Det går en sone med sumpvegetasjon rundt hele vatnet, først og fremst dominert av takrør. Mildevatnet har den største forekomsten av takrør i kommunen. Bekken som renner ut fra Mildevatnet (Vågelva) i sørøst går gjennom dyrket mark, og vannet er påvirket av næringsrikt tilsig fra gjødsling etc. Det stilleflytende bekkeløpet er stedvis gjengrodd med vann- og sumpvegetasjon. Flere av artene er relativt sjeldne i distriktet.	
Registrerte arter vassgro (<i>Alisma plantago-aquatica</i>) sverdlilje (<i>Iris pseudacorus</i>) vassmynte (<i>Mentha aquatica</i>) kattehale (<i>Lythrum salicaria</i>) vasshår (<i>Callitriche stagnalis</i>) kjempepiggeknope (<i>Sparganium erectum</i>) mannasøtgras (<i>Glyceria fluitans</i>) selsnepe (<i>Cicuta virosa</i>) takrør (<i>Phragmites australis</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 6/9 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 44	Navn Little Milde
Økon.kart AG 053	UTM
Naturtype kulturlandskap Undertype skogsbeite kode: D06	
Beskrivelse På en kolle ved bukten av den østlige delen av Mildevatnet finnes et lite område med eikeskog som er omgitt av beitemark. Vekstforholdene for eik er gode: frittliggende eksponert og rikelig med lys. Skogsvegetasjonen er antagelig et resultat av langvarig beitepåvirkning, bl.a. med mye gras, men også spredte urter. Det inngår stort sett vanlige arter i feltsjiktet.	
Registrerte arter knegrass (<i>Danthonia decumbens</i>) finnskjegg (<i>Nardus stricta</i>) smyle (<i>Deschampsia flexuosa</i>) knollerteknapp (<i>Lathyrus linifolius</i>) gjerdevikke (<i>Vicia sepium</i>) legeveronika (<i>Veronica officinalis</i>) fagerperikum (<i>Hypericum pulchrum</i>) kystgrisor (Hypochaeris radicata)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 6/9 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 45	Navn Grunnasundholmen
Økon.kart AF 053	UTM
Naturtype kyst og havstrand Undertype sandstrand kode: G04	
Beskrivelse Grunnasundholmen har forbindelse til fastlandet sør for Espevrend over en liten fylling. Lengst nord på holmen ligger det en grushaug av rullestein i strandsonen. Haugen er på kartet angitt som et fornminne, trolig en gammel gravrøys. På grusen finnes en relativt artsrik strandvegetasjon. Det er stort sett vanlig arter med unntak av knortestarr. Rullesteinstrand er en sjelden strandtype i Bergen.	
Registrerte arter strandkryp (<i>Glaux maritima</i>) fjøresauløk (<i>Triglochin maritima</i>) strandkjempe (<i>Plantago maritima</i>) strandstjerne (<i>Aster tripolium</i>) strandkvann (<i>Angelica arch. ssp. litoralis</i>) hestehavre (<i>Arrhenatherum elatius</i>) krypkvein (<i>Agrostis stolonifera</i>) strandrør (<i>Elymus arenarius</i>) åkerdylle (<i>Sonchus arvensis</i>) knortestarr (<i>Carex otrubae</i>) BG skjørbuksurt (<i>Cochlearia officinalis</i>) fjøresaltgras (<i>Puccinellia maritima</i>) fjørekkoll (<i>Armeria maritima</i>)	fuglevikke (<i>Vicia cracca</i>) strandsmelle (<i>Silene maritima</i>) saltsiv (<i>Juncus gerardii</i>) gåsemure (<i>Potentilla anserina</i>) strandkjeks (<i>Ligusticum scoticum</i>) tangmelde (<i>Atriplex prostrata</i>) vivendel (<i>Lonicera periclymenum</i>) svensk asal (<i>Sorbus intermedia</i>) BG
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 5/10 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 46	Navn Espearend
Økon.kart AF 053	UTM
Naturtype skog Undertype rikere sumpskog kode: F06	
Beskrivelse Nordøst for den biologiske stasjonen ligger det en flate som inneholder et mer eller mindre intakt våtmarksområde. Her er det myr og skogsvegetasjon på sumpjord. Et stort bestand med svartor danner en rikere sumpskog. I skogen er det busker med ørevier, hegg og hassel. Vegetasjonen er frodig, til dels med høgstaudepreg, og den er rik på urter, gras og bregner. En meanderende bekk renner gjennom skogen.	
Registrerte arter sverdlije (<i>Iris pseudacorus</i>) gulldusk (<i>Lysimachia thyrsiflora</i>) mjødurt (<i>Filipendula ulmaria</i>) mannasøtgras (<i>Glyceria fluitans</i>) strandør (<i>Phalaris arundinacea</i>) rips (<i>Ribes rubrum</i>) stornesle (<i>Urtica dioica</i>) kratthumleblom (<i>Geum urbanum</i>) myrhatt (<i>Potentilla palustris</i>) broddtelg (<i>Dryopteris carthusiana</i>) skogburkne (<i>Athyrium filix-femina</i>) ørevier (<i>Salix aurita</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 5/10 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 47	Navn Espeland
Økon.kart AF 053	UTM
Naturtype kulturlandskap Undertype skogsbeite kode: D06	
Beskrivelse Lokaliteten tilhører et kulturlandskapsområde, med et halvåpent landskap av beitemark og mindre arealer med skog. Terrenget er småkupert av små rygger med dalsøkk og beitemark i mellom. Ryggene har den beste skogdekningen. Landskapet har vært mer åpent tidligere, og det har i dag et delvis gjengrodd preg med lauvskog. På ryggen er det eikeskog, med til dels store trær, diameter 0,5 – 1,0 m, alderen ligger trolig fra 50 – 100 år. Eik inngår også i et lavere tresjikt sammen med hassel. I feltsjiktet er det gras og urter, og vegetasjonen har et visst lågurtpreg og utformet ved beitepåvirkning.	
Registrerte arter smyle (<i>Deschampsia flexuosa</i>) engkvein (<i>Agrostis capillaris</i>) krattlodnegras (<i>Holcus mollis</i>) blåtopp (<i>Molinia caerulea</i>) liljekonvall (<i>Convallaria majalis</i>) kranskonvall (<i>Polygonatum verticillatum</i>) tveskjeggveronika (<i>Veronica chamaedrys</i>)	brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) gjerdevikke (<i>Vicia sepium</i>) knollerteknapp (<i>Lathyrus linifolius</i>) vivendel (<i>Lonicera periclymenum</i>) kystgrisøre (<i>Hypochoeris radicata</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>)
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 5/10 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 48	Navn Skeievatnet
Økon.kart AG 054	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype rik kulturlandskapssjø kode: E08	
Beskrivelse Skeievatnet har en avlang form og strekker seg fra Grimseidvegen i sør til Flyplassvegen i nord. Vatnet er omgitt av et åpent kulturlandskap, men her er også partier med skog helt ut til kanten av vatnet. I sørøst grenser vatnet til en golfbane. Lokaliteten har fine soneringer fra vannvegetasjon til frodig sumpvegetasjon med nitrofile høgstauder. Floraen er artsrik med flere kravstore sumpplanter. Der sumpen grenser til skog finner vi svartorskog, men denne er grasdominert og artsfattig.	
Registrerte arter elvesnelle (<i>Equisetum fluviatile</i>) åkersvinerot (<i>Stachys palustris</i>) vassgro (<i>Alisma plantago-aquatica</i>) gulldusk (<i>Lysimachia thyrsoflora</i>) kjempepiggeknopp (<i>Sparganium erectum</i>) selsnepe (<i>Cicuta virosa</i>) myrhatt (<i>Potentilla palustris</i>) bukkeblad (<i>Menyanthes trifoliata</i>) grøftesoleie (<i>Ranunculus flammula</i>) myrmjølke (<i>Epilobium palustris</i>)	flaskestarr (<i>Carex rostrata</i>) trådstarr (<i>C. lasiocarpa</i>) myrmaure (<i>Galium palustre</i>) sumpsivaks (<i>Eleocharis palustris</i>) mannasøtgras (<i>Glyceria fluitans</i>) mjødurt (<i>Filipendula ulmaria</i>) skogrørkvein (<i>Calamagrostis purpurea</i>) butt-tjønnaks (<i>Potamogeton obtusifolius</i>) BG
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 24/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 49	Navn Storevika
Økon.kart AG 053	UTM
Naturtype kyst og havstrand Undertype strandeng og strandsump kode: G05	
Beskrivelse Storevika er en bukt i indre del av Fanafjorden. Den ligger middels eksponert til, spesielt mot vind fra sør og sørvest. Strandsonen er intakt og har en naturlig avgrensning mot skog, men en del av stranden grenser mot en hage. I skogen går svartor lengst ut mot stranden, mens hassel og kristtorn inngår lengre inne. En mer eller mindre velutviklet strandeng-vegetasjon forekommer langs hele denne bukten. Et stort bestand med havsivaks danner et belte i størrelsen 30 x 5 meter. Denne planten er sjelden i Bergensområdet.	
Registrerte arter havsivaks (<i>Schoenoplectus maritimus</i>) BG saltsiv (<i>Juncus gerardii</i>) fjøresaltgras (<i>Puccinellia maritima</i>) krypkvein (<i>Agrostis stolonifera</i>) strandkjempe (<i>Plantago maritima</i>) fjøresauløk (<i>Triglochin maritima</i>) strandkjeks (<i>Ligusticum scoticum</i>) gåsemure (<i>Potentilla anserina</i>) strandkryp (<i>Glaux maritima</i>)	åkersvinerot (<i>Stachys palustris</i>) strandrør (<i>Phalaris arundinacea</i>) kveke (<i>Elymus repens</i>) klengemaure (<i>Galium aparine</i>) strandvindel (<i>Calystegia sepium</i>) sverdlilje (<i>Iris pseudacorus</i>) skjørbuksurt (<i>Cochlearia officinalis</i>) fjøre koll (<i>Armeria maritima</i>) kystbergknapp (<i>Sedum anglicum</i>) tangmelde (<i>Atriplex prostrata</i>) kristtorn (<i>Ilex aquifolium</i>) BG
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 27/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune

Lok. nr. 50

Navn Åletretjern

Økon.kart AG 053

UTM

Naturtyper skog, kyst og havstrand

Undertyper rikere sumpskog
brakkvannspoll

koder: F06
G08

Beskrivelse

Åletretjern er et lite tjern ved Fanahammaren. Det har grense til skog og dyrket mark. Tjernet er brakt og forbundet med Fanafjorden gjennom en ca. 50 m lang kanal. Langs kanten av tjernet er det finkornet, leirrik sumpjord. I vannet er det sterk algevekst. Skogen som grenser til tjernet i øst er en rikere sumpskog med svartor og ask, mens hegg forekommer rikelig som busker og mindre trær. Platanlønn er også vanlig som busker. En rekke av artene i skogsvegetasjonen er nitrofile.

Registrerte arter

krypkvein (*Agrostis stolonifera*)
mjødukt (*Filipendula ulmaria*)
strandrør (*Phalaris arundinacea*)
skogrørkvein (*Calamagrostis purpurea*)
klengemaure (*Galium aparine*)
sverdtilje (*Iris pseudacorus*)
sløke (*Angelica sylvestris*)
vendelrot (*Valeriana sambucifolia*)

slakkstarr (*Carex remota*) BG
rød jonsokblom (*Silene dioica*)
kratthumleblom (*Geum urbanum*)
grov nattfiol (*Platanthera chlorantha*)

Prioritet viktig

Forvaltning/tiltak

Trussel/konflikt

Litteratur

Registrert av Bjørn Moe

Dato 27/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 51	Navn Stendavatnet – sør
Økon.kart AG 053	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype mudderbank kode: E02	
Beskrivelse Lokaliteten tilhører den sørvestlige delen av Stendavatnet. Den ligger i strandsonen av vatnet, nær utløpet. Området grenser mot beitemark inn mot land. Stendavatnet har en buktet strandlinje og mange gruntvannsområder. Substratet er til dels finkornet, med mudder og finsand. Regulering av vannstanden har gitt mulighet for etablering av kortskuddsplanter, dvs. små sumpplanter som tåler liten konkurranse og er tilpasset svingninger i vannstanden. Denne vegetasjonen danner et 2 – 3 meter bredt belte langs lokaliteten. Den sjeldne skaftevjeblom forekommer i naturtypen. Arten har vært kjent fra Stendavatnet siden J. Naustdal samlet den i 1960.	
Registrerte arter vasshår (<i>Callitriche</i> sp.) evjesoleie (<i>Ranunculus reptans</i>) trådsiv (<i>Juncus filiformis</i>) tjønngras (<i>Littorella uniflora</i>) sennegrass (<i>Carex vesicaria</i>) brønnkarse (<i>Rorippa palustris</i>) vasspepper (<i>Persicaria hydropiper</i>) skaftevjeblom (<i>Elatine hexandra</i>) BG, DC	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt Naturtypen er avhengig av svingninger i vannstanden, og helst lav vannstand om sommeren. Permanent høy vannstand vil være en trussel. Usikkert om kunstig regulering er nødvendig, eller om det er tilstrekkelig med naturlige svingninger.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 27/9 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 52	Navn Stendavatnet – nord
Økon.kart AG 053	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype mudderbank kode: E02	
Beskrivelse Lokaliteten ligger lengst nord i Stendavatnet, innerst i en nokså lang og trang bukt. Bunnforholdene er finkornet, mudret med finsand og iblandet en del organisk jord. Vannstanden var lav på dette tidspunktet, om lag 1 m under det høyeste nivået. Da helningen på stranden er liten, gir dette en blottlegging av et ganske stort areal. Naturtypen er kortskuddstrand med små, kortlevde sumpplanter som er tilpasset svingninger i vannstanden. Den sjeldne skaftevjeblom forekommer i naturtypen. Arten har vært kjent fra Stendavatnet siden J. Naustdal samlet den i 1960.	
Registrerte arter linbendel (<i>Spergula arvensis</i>) strandør (<i>Phalaris arundinacea</i>) istervier (<i>Salix pentandra</i>) vasshår (<i>Callitriche</i> sp.) evjesoleie (<i>Ranunculus reptans</i>) tjønngas (<i>Littorella uniflora</i>) brønnkarse (<i>Rorippa palustris</i>) vasspepper (<i>Persicaria hydropiper</i>) skaftevjeblom (<i>Elatine hexandra</i>) BG, DC	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt Naturtypen er avhengig av svingninger i vannstanden, og helst lav vannstand om sommeren. Permanent høy vannstand vil være en trussel. Usikkert om kunstig regulering er nødvendig, eller om det er tilstrekkelig med naturlige svingninger.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 31/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 53	Navn Krohnåsen
Økon.kart AG 054	UTM
Naturtype skog Undertype rik edelløvskog kode: F01	
Beskrivelse Lokaliteten ligger i Rådalen, på vestsiden av Krohnåsen. Eksposisjonen er vestlig, hvilket innebærer godt med ettermiddagssol. Terrenget er til dels meget bratt, med mange berghamrer og kløfter. I tresjiktet er det mest ask, platanlønn, hegg og hassel. Svartor forekommer mer spredt. Noen trær av ask og platanlønn har oppnådd svære dimensjoner, med stammediametrer på over 1 m. Det er mye juvenil platanlønn i skogen. Alm er bare registrert som busker. Skogen har stedvis et artsrikt feltsjikt, med en rekke av de typiske edelløvskogartene.	
Registrerte arter storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) hengeaks (<i>Melica nutans</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) tannrot (<i>Cardamine bulbifera</i>) BG liljekonvall (<i>Convallaria majalis</i>) svartburkne (<i>Asplenium trichomanes</i>) vårmarihand (<i>Orchis mascula</i>) BG teiebær (<i>Rubus saxatilis</i>) kratthumleblom (<i>Geum urbanum</i>) junkerbregne (<i>Polystichum braunii</i>) BG mellomtrollurt (<i>Circaea intermedia</i>) skogsalat (<i>Mycelis muralis</i>)	sanikel (<i>Sanicula europaea</i>) BG nyresoleie (<i>Ranunculus auricomus</i>) skogvikke (<i>Vicia sylvatica</i>) fagerperikum (<i>Hypericum pulchrum</i>) kystmaigull (<i>Chrysosplenium oppositifol.</i>) grov nattfiol (<i>Platanthera chlorantha</i>) vivendel (<i>Lonicera periclymenum</i>) skogsvingel (<i>Festuca altissima</i>) BG firblad (<i>Paris quadrifolia</i>) engsnelle (<i>Equisetum pratense</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak Hogst av gran ville vært ønskelig.	
Trussel/konflikt Det er en del granplantning i området, både spredtstående trær og tette plantefelt.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 27/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 54	Navn Råtjern
Økon.kart AG 054	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype rik kulturlandskapssjø kode: E08	
Beskrivelse Lite tjern like ved vegkrysset Rådalen – Flyplassvegen, omgitt av dyrket mark i sør, veganlegg i vest og fylling i nord. Bekken mellom Råtjern og Apeltunvatnet er lagt i rør. Råtjern er i dag delvis intakt, men har fortsatt en frodig og velutviklet vann- og sumpvegetasjon med flere sjeldne arter. Spesielt må smalt dunkjevle og stor andmat nevnes.	
Registrerte arter smalt dunkjevle (<i>Typha angustifolia</i>) stor andmat (<i>Spirodela polyrrhiza</i>) BG, DC selsnepe (<i>Cicuta virosa</i>) flaskestarr (<i>Carex rostrata</i>) bukkeblad (<i>Menyanthes trifoliata</i>) elvesnelle (<i>Equisetum fluviatile</i>) sløke (<i>Angelica sylvestris</i>) myrhatt (<i>Potentilla palustris</i>) sverdlilje (<i>Iris pseudacorus</i>) gulldusk (<i>Lysimachia thyrsiflora</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt Råtjern har i lang tid vært sterkt presset av fyllinger, og arealet har skrumpet gradvis mer inn. Truslene kommer både fra utvidelser av næringsparken og veganlegget.	
Litteratur Lundberg, A. 1988. Vegetasjon som grunnlag for arealbruksplanlegging i Nesttun- og Apeltunvassdraga. Bergen kommune.	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 27/9 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 55	Navn Apeltunvatnet
Økon.kart AG 054	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype rik kulturlandskapssjø kode: E08	
Beskrivelse Den sørlige bukten av Apeltunvatnet har en intakt strandlinje med vann- og sumpvegetasjon som går over i hverandre i fine soneringer. Vegetasjonsbeltene følger parallelt med bukten på vatnet. Vegetasjonen er artsrik med flere sumplanter som er sjeldne i Bergensområdet, spesielt mjølkerot og butt-tjønnaks. Flere arter er begunstiget av kunstig næringstilførsel (eutrofiering) ved at avløpsrør for kloakk fra boliger har blitt sluppet rett ut i vannkanten.	
Registrerte arter mjølkerot (<i>Peucedanum palustre</i>) selsnepe (<i>Cicuta virosa</i>) flaskestarr (<i>Carex rostrata</i>) bukkeblad (<i>Menyanthes trifoliata</i>) elvesnelle (<i>Equisetum fluviatile</i>) sløke (<i>Angelica sylvestris</i>) myrhatt (<i>Potentilla palustris</i>) sverdlilje (<i>Iris pseudacorus</i>) gulldusk (<i>Lysimachia thyrsiflora</i>) vassgro (<i>Alisma plantago-aquatica</i>)	butt-tjønnaks (<i>Potamogeton obtusifolius</i>) skjoldbærer (<i>Scutellaria galericulata</i>) andmat (<i>Lemna minor</i>) mannasøtgras (<i>Glyceria fluitans</i>) kjempepiggeknope (<i>Sparganium erectum</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt Vestsiden av Apeltunvatnet er sterkt påvirket av fyllingen som Laguneparken er bygget på. Det har foreligget planer om en veg på fylling ute i vatnet.	
Litteratur Lundberg, A. 1988. Vegetasjon som grunnlag for arealbruksplanlegging i Nesttun- og Apeltunvassdraga. Bergen kommune. Moe, B. 1995. En botanisk vurdering av "lav" veglinje langs Apeltunvassdraget / Apeltunvatn. Botanisk institutt, Univ. i Bergen.	
Registrert av Bjørn Moe	Dato August 1995

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 56	Navn Iglatjørn
Økon.kart AG 054	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype rik kulturlandskapssjø kode: E08	
Beskrivelse Iglatjørn er avgrenset av Apeltunvegen i vest og nord, bolighus i øst og et ubebodd område med myr og sumpskog i sør. Strandsonen er langt på veg intakt og godt skjermet sett i forhold til at vatnet ligger i et relativt tettbebygd område. Svartor danner skog rundt store deler av vatnet, og i seinere tid har det kommet opp mye selje langs vegen. Iglatjørn er næringsrikt med høy biologisk produksjon. Rundt vatnet er det velutviklede vegetasjonsbelter med et høyt artsantall, med enkelte arter som er sjeldne i Bergensområdet.	
Registrerte arter sennegrass (<i>Carex vesicaria</i>) flaskestarr (<i>C. rostrata</i>) mjølkerot (<i>Peucedanum palustre</i>) selsnepe (<i>Cicuta virosa</i>) bukkeblad (<i>Menyanthes trifoliata</i>) elvesnelle (<i>Equisetum fluviatile</i>) sløke (<i>Angelica sylvestris</i>) myrhatt (<i>Potentilla palustris</i>)	sverdlilje (<i>Iris pseudacorus</i>) andmat (<i>Lemna minor</i>) vassgro (<i>Alisma plantago-aquatica</i>) engminneblom (<i>Myosotis scorpioides</i>) gulldusk (<i>Lysimachia thyrsoflora</i>) strandrør (<i>Phalaris arundinacea</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak Kantskogen langs vegen og vatnet må bevares mest mulig intakt.	
Trussel/konflikt Deponering av fyllmasser fra Apeltunvegen har vært en trussel mot lokaliteten.	
Litteratur Lundberg, A. 1988. Vegetasjon som grunnlag for arealbruksplanlegging i Nesttun- og Apeltunvassdraga. Bergen kommune. Moe, B. 1995. En botanisk vurdering av ”lav” veglinje langs Apeltunvassdraget / Apeltunvatn. Botanisk institutt, Univ. i Bergen.	
Registrert av Bjørn Moe	Dato August 1995

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 57	Navn Smøråslia
Økon.kart AG 054	UTM
Naturtype skog Undertype rik edellauvskog kode: F01	
Beskrivelse Lokaliteten ligger nedenfor gården på Smørås. Vegen går her i overkant av et stup, og i forlengelsen av dette går det en bratt berghammer i nordvestlig retning. Denne utgjør kjernen av området, og lia får dermed en eksposisjon mot sørvest med mye ettermiddags-sol. Berghammeren består av fyllitt og glimmerskifer som forvitrer lett og gir et næringsrikt jordsmonn. Lia inneholder en edellauvskog som er dominert av ask og alm, men også platanlønn er vanlig. Her er dessuten mye svartor, spesielt på fuktige steder. Deler av skogen er ung og etablert på tidligere beitemark. På noen partier er det gammel, grovvokst skog med trær som er minst 25 m høge. Gamle styvingstrær (særlig ask) forekommer, spesielt i sør. Skogen er artsrik. Smøråslia har høy pedagogisk verdi, og skogen har vært mye brukt til undervisning ved Botanisk institutt, Univ. i Bergen.	
Registrerte arter strutseving (<i>Matteuccia struthiopteris</i>) junkerbregne (<i>Polystichum braunii</i>) gullstjerne (<i>Gagea lutea</i>) ramsløk (<i>Allium ursinum</i>) storklokke (<i>Campanula latifolia</i>) firblad (<i>Paris quadrifolia</i>) tannrot (<i>Cardamine bulbifera</i>) skogstarr (<i>Carex sylvatica</i>) slakkstarr (<i>C. remota</i>) skogvikke (<i>Vicia sylvatica</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) myske (<i>Galium odoratum</i>) krossved (<i>Viburnum opulus</i>)	skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) skogstjerneblom (<i>Stellaria nemorum</i>) maurarve (<i>Moehringia trinervia</i>) kystmaigull (<i>Chrysosplenium oppositifol.</i>) mongolspringfrø (<i>Impatiens parviflora</i>) trollurt (<i>Circaea alpina</i>) mellomtrollurt (<i>C. intermedia</i>) trollbær (<i>Actaea spicata</i>) nyresoleie (<i>Ranunculus auricomus</i>) storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) svartburkne (<i>Asplenium trichomanes</i>) engsnelle (<i>Equisetum pratense</i>) kusymre (<i>Primula vulgaris</i>) vårmarihand (<i>Orchis mascula</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 29/6 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 58	Navn Klokkarvatnet
Økon.kart AH 053	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype mudderbank kode: E02	
Beskrivelse Lokaliteten ligger i strandsonen av den sørlige delen av Klokkarvatnet. Den har en utstrekning på 200 m, og bredden på stranden er bare noen få meter. Stranden er slakt skrånende fordi vatnet er grunt langs denne delen av Klokkarvatnet. Substratet består av sand og grus. Stranden grenser til beitemark, og vegetasjonen er påvirket av både tråkk og beiting. Her er det kortskuddstrand med en jevnt over glissen og forholdsvis artsfattig vegetasjon.	
Registrerte arter tjønngas (<i>Littorella uniflora</i>) evjesoleie (<i>Ranunculus reptans</i>) kildeurt (<i>Montia fontana</i>) botnegras (<i>Lobelia dortmanna</i>) tusenblad (<i>Myriophyllum alterniflorum</i>) krypsiv (<i>Juncus bulbosus</i>) ryllsiv (<i>J. articulatus</i>) flotgras (<i>Sparganium angustifolium</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 31/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 59	Navn Hamretjern
Økon.kart AH 053	UTM
Naturtype ferskvatn / våtmark Undertype mudderbank kode: E02	
Beskrivelse Lokaliteten ligger i strandsonen av den vestlige og sørlige delen av Hamretjern, og den inkluderer utløpet (osen). Den undersøkte stranden har en utstrekning på 250 m, og bredden er bare noen få meter. Stranden er slakt skrånende fordi vatnet er forholdsvis grunt. Substratet er nokså finkornet med både sand og grus. Vegetasjonstypen i strandsonen er en kortskuddstrand.	
Registrerte arter tjønngas (<i>Littorella uniflora</i>) BG grøftesoleie (<i>Ranunculus flammula</i>) mannasøtgras (<i>Glyceria fluitans</i>) botnegras (<i>Lobelia dortmanna</i>) tusenblad (<i>Myriophyllum alterniflorum</i>) vasshår (<i>Callitriche</i> sp.) gulldusk (<i>Lysimachia thyrsiflora</i>) sverdlilje (<i>Iris pseudacorus</i>) sumpsivaks (<i>Eleocharis palustris</i>) trådsiv (<i>Juncus filiformis</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt Planlagt ny veg (Bergen – Os) kan komme til å påvirke lokaliteten.	
Litteratur Lundberg, A. 1990. Vegetasjon og kulturlandskap ved Kalandsvatnet i Fana. Eit økologisk underlag for vegplanlegging. Inst. for geogr. Univ. i Bergen.	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 31/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 60	Navn Ytre Hamre
Økon.kart AH 053	UTM
Naturtype skog Undertype edellauvskog kode: F01	
Beskrivelse Lokaliteten ligger ovenfor Ytre Hamre i den østvendte lia som har en fri eksponering mot Kalandsvatnet. I omgivelsen til dette skogsområdet er det kulturlandskap med åpen beitemark og spredt småskog med bjørk, osp og andre pionertrær. Her er også gamle slåttemarken som er mer eller mindre gjengrodd. I edellauvskogen forekommer ask som store, høge trær. Det betyr ikke at de er gamle, men sannsynligvis har de hatt en rask og god vekst. Her er også spredt hassel og noen ungtrær / busker med platanlønn. I vegetasjonen er det flere beitegras, og spor etter beite og tråkk er vanlig. Feltsjiktet er ikke spesielt artsrikt.	
Registrerte arter strutseving (<i>Matteuccia struthiopteris</i>) junkerbregne (<i>Polystichum braunii</i>) mellomtrollurt (<i>Circaea intermedia</i>) firblad (<i>Paris quadrifolia</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) vivendel (<i>Lonicera periclymenum</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) kystmaigull (<i>Chrysosplenium oppositifol.</i>) grov nattfiol (<i>Platanthera chlorantha</i>) krattlodnegras (<i>Holcus mollis</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 31/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 61	Navn Nedre Sandven
Økon.kart AH 054	UTM
Naturtype skog Undertype rik edellauvskog kode: F01	
Beskrivelse Lokaliteten ligger ovenfor gården nedre Sandven. Terrenget stiger svært bratt og ender øverst opp mot et høyt stup som utgjør vestsiden av Høgaberget. Under stupet er det rasmark og mye forvittringsjord i denne lia som har en fri eksponering mot vest. Dette gir et gunstig lokalklima og god effekt av innstråling på ettermiddagen. I skogen er edellauvtrærne ask og alm karakteristiske. Spesielt alm er mer vanlig her enn i mange andre skoger i kommunen. Andre treslag er svartor, platanlønn og hegg. Noen trær synes å være relativt gamle, men her er ingen styvingstrær. I vegetasjonen er det stedvis gode forekomster av karakteristiske edellauvskogsarter, men også partier som er artsfattige. I indre del av lia er spesielt skogburkne dominerende. Denne lia grenser til kulturmark nederst, men den er i stor grad også omgitt av plantefelt med gran.	
Registrerte arter myskegras (<i>Milium effusum</i>) skogrørkvein (<i>Calamagrostis purpurea</i>) kjempesvingel (<i>Festuca gigantea</i>) BG junkerbregne (<i>Polystichum braunii</i>) BG tannrot (<i>Cardamine bulbifera</i>) BG trollurt (<i>Circaea alpina</i>) storklokke (<i>Campanula latifolia</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) skogstjerneblom (<i>Stellaria nemorum</i>)	brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) kystmaigull (<i>Chrysosplenium oppositifol.</i>) kratthumleblom (<i>Geum urbanum</i>) svartburkne (<i>Asplenium trichomanes</i>) myske (<i>Galium odoratum</i>) BG
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak Hogge ut gran i og omkring edellauvskogen.	
Trussel/konflikt Naturlig spredning av gran fra plantefeltene som omgir skogen.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 31/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 62	Navn Birkelandsbotn
Økon.kart AH 054	UTM
Naturtype skog Undertype rik edellauvskog kode: F01	
Beskrivelse Lokaliteten ligger på nordvestsiden av Birkelandsfjellet og er avgrenset nederst av en lokal veg. Topografien er svært bratt og støter opp mot et høgt stup. Her er i tillegg flere loddette berg og avsatser på ulike nivåer. Dette gir mye ustabil jord og rasmark. Skogen har en lun beliggenhet med en vestlig eksponering. I tresjiktet inngår høgreist ask, mye hegg og gammel selje. Hassel og bjørk forekommer spredt. Busker med bringebær er karakteristisk, og her er også litt rips. Vegetasjonen er rik på høgstauder, store bregner og gras (typiske og svært vanlige er mjødukt, vendelrot, skogburkne og ormetelg). Skogen er omgitt av flere plantefelt med gran.	
Registrerte arter myskegras (<i>Milium effusum</i>) skogrørkvein (<i>Calamagrostis purpurea</i>) strutseving (<i>Matteuccia struthiopteris</i>) junkerbregne (<i>Polystichum braunii</i>) BG tannrot (<i>Cardamine bulbifera</i>) BG trollurt (<i>Circaea alpina</i>) mellomtrollurt (<i>C. intermedia</i>) nyresoleie (<i>Ranunculus auricomus</i>) storklokke (<i>Campanula latifolia</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) skogstjerneblom (<i>Stellaria nemorum</i>) nattfiol (<i>Platanthera bifolia</i>)	brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) kystmaigull (<i>Chrysosplenium oppositifol.</i>) kratthumleblom (<i>Geum urbanum</i>) svartburkne (<i>Asplenium trichomanes</i>) skogvikke (<i>Vicia sylvatica</i>) engsnelle (<i>Equisetum pratense</i>) firblad (<i>Paris quadrifolia</i>) sumphaukeskjegg (<i>Crepis paludosa</i>) myske (<i>Galium odoratum</i>) BG kranskonvall (<i>Polygonatum verticillatum</i>) BG trollbær (<i>Actaea spicata</i>) maigull (<i>Chrysosplenium alternifolium</i>) mongolspringfrø (<i>Impatiens parviflora</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak Hogge gran i og omkring edellauvskogen.	
Trussel/konflikt Naturlig spredning av gran fra plantefeltene som omgir skogen.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 4/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 63	Navn Lilletveit
Økon.kart AH 054	UTM
Naturtype skog Undertype edellauvskog kode: F01	
Beskrivelse Lokaliteten ligger ovenfor Lilletveit i en bratt li på vestsiden av en ås. Lien har en vestvendt beliggenhet og inneholder en liten edellauvskog. Denne har grense mot et åpent kulturlandskap med et gårdstun. Sentralt i dette kulturlandskapet ligger Lilletveitvatn. Tresjiktet i edellauvskogen inneholder mest hassel, men her er også ask, platanlønn og alm. Innslaget av pionertrærne selje og bjørk indikerer at skogen ikke er særlig gammel (første generasjon med trær). Partier av vegetasjonen er hardt beitet og påvirket av tråkk.	
Registrerte arter kranskonvall (<i>Polygonatum verticillatum</i>) trollbær (<i>Actaea spicata</i>) storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) firblad (<i>Paris quadrifolia</i>) kystmaigull (<i>Chrysosplenium oppositifol.</i>) tannrot (<i>Cardamine bulbifera</i>) liljekonvall (<i>Convallaria majalis</i>)	myske (<i>Galium odoratum</i>) skogsalat (<i>Mycelis muralis</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) hengeaks (<i>Melica nutans</i>) svartburkne (<i>Asplenium trichomanes</i>)
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning / tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 4/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 64	Navn Birkelandsvatnet
Økon.kart AH 054	UTM
Naturtype myr Undertype intakt lavlandsmyr kode: A01	
Beskrivelse Lokaliteten er en intakt og variert halvøy i den sørvestlige delen av Birkelandsvatnet. Den går under navnet "tangen-området". Her gikk det tidligere kyr på beite på det som den gangen var et åpent myr- og sumpområde. I dag er området dels en åpen myr, og dels en lauvskog med svartor. Myren er blitt dannet ved gjengroing (limnisk myr) av tidligere åpent vann. Det er en intermediaær myr, og her vokser den østlige arten strengstarr. I kanten av myren mot vannet er det sumpvegetasjon med næringskrevende sumpplanter. Svartorskogen er i spredning og vil etter hvert ta over stadig mer av den åpne myren. Det er ønskelig å holde området halvåpent som i dag. Det vil være gunstig med tanke på å holde sumpen som en attraktiv biotop for hekkende fuglearter som buskskvett og tornsanger.	
Registrerte arter selsnepe (<i>Cicuta virosa</i>) vanlig myrklegg (<i>Pedicularis palustris</i>) bukkeblad (<i>Menyanthes trifoliata</i>) kjempepiggnopp (<i>Sparganium erectum</i>) gulldusk (<i>Lysimachia thyrsiflora</i>) grøftesoleie (<i>Ranunculus flammula</i>) skjoldbærer (<i>Scutellaria galericulata</i>)	strengstarr (<i>Carex chordorrhiza</i>) BG trådstarr (<i>C. lasiocarpa</i>) flaskestarr (<i>C. rostrata</i>) pors (<i>Myrica gale</i>) rome (<i>Narthecium ossifragum</i>) klokkelyng (<i>Erica tetralix</i>) blåtopp (<i>Molinia caerulea</i>) trollhegg (<i>Frangula alnus</i>) ørevier (<i>Salix aurita</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Lundberg, A. 1988. Vegetasjon som grunnlag for arealbruksplanlegging i Nesttun- og Apeltunvassdraga. Bergen kommune. Håland, A. og Ugelvik, 1988. Forekomst av vannfugl i Nesttun- og Apeltunvassdraget, Bergen kommune. Zool. Mus. Univ. i Bergen. Rapport.	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 4/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 65	Navn Sandven
Økon.kart AH 054	UTM
Naturtype kulturlandskap Undertype småbiotop kode: D11	
Beskrivelse Lokaliteten ligger ved nedre Sandven der Osvegen møter Kalandsvatnet. Bak et busstur mellom vegen og vatnet vokser legepestrot (<i>Petasites hybridus</i>). Som vegkant er dette et åpent og forstyrret habitat, noe som er en forutsetning for at arten skal kunne trives. Ved gjengroing med for tett vegetasjon vil planten lett kunne bli utkonkurrert. Lokaliteten har vært benyttet til deponering av hageavfall, og dette er uheldig for plantens vekst og utvikling. Legepestrot er opprinnelig innført til landet og har vært brukt til medisinsplante, bl.a. som middel mot pest. Planten stått på denne lokaliteten i minst 30 år.	
Registrerte arter legepestrot (<i>Petasites hybridus</i>) strandør (<i>Phalaris arundinacea</i>) mjødur (<i>Filipendula ulmaria</i>) stornesle (<i>Urtica dioica</i>) ikke undersøkt i 2000	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak Sørge for at habitatet holdes tilstrekkelig åpent.	
Trussel/konflikt Deponering av hageavfall, kvisthauger etc.	
Litteratur Lundberg, A. 1990. Vegetasjon og kulturlandskap ved Kalandsvatnet i Fana. Eit økologisk underlag for vegplanlegging. Inst. for geografi. Univ. i Bergen.	
Registrert av	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 66	Navn Kristianborg
Økon.kart AG 055	UTM
Naturtype kulturlandskap Undertype småbiotop kode: D11	
Beskrivelse Lokaliteten ligger ved Kristianborg, på vestsiden av Fjøsangervegen, like nord for rundkjøringen. I kanten av vegen og inn mot en hage vokser legepestrot (<i>Petasites hybridus</i>). Planten er sjelden, men finnes et par steder i Bergensområdet. Legepestrot er opprinnelig innført til landet og har vært brukt til medisinplante, bl.a. som middel mot pest.	
Registrerte arter legepestrot (<i>Petasites hybridus</i>) Ikke undersøkt i 2000	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 67	Navn Leirvågen - Straumen
Økon.kart AG 052	UTM
Naturtype kyst og havstrand Undertype brakkvannspoll kode: G08	
Beskrivelse Lokaliteten ligger nordøst på Korsneset og omfatter den innerste bukten av Leirvågen med et tilhørende avsnørt basseng, Straumen. Her er relativt god sirkulasjon siden utskiftingen av vannet ikke blir særlig hindret. Straumen er en gammel østerspoll, 150 m lang, 30 m brei og ganske grunn (under 1 m dyp). I vegetasjonen er det en rekke typiske brakkvannsarter og andre strandplanter. Straumen er intakt med klare sonereinger og bærer preg av skiftende miljøpåvirkning fra sjø og land. En av de fineste strandlokalitetene i Bergen kommune. Lokaliteten har høy pedagogisk verdi og blir benyttet som ekskursjonslokalitet ved Geografisk institutt, Univ. i Bergen.	
Registrerte arter småhavgras (<i>Ruppia maritima</i>) saltsiv (<i>Juncus gerardii</i>) rustsivaks (<i>Blysmus rufus</i>) fjøresivaks (<i>Eleocharis uniglumis</i>) pusleblom (<i>Anagallis minima</i>) DC havsivaks (<i>Schoenoplectus maritimus</i>) pors (<i>Myrica gale</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Lundberg, A. 1992. Havstrand i Hordaland. Regionale trekk og verneverdiar. DN-rapp. 1992 – 2.	
Registrert av Anders Lundberg	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 68	Navn Selvågen
Økon.kart AG 052	UTM
Naturtype kyst og havstrand Undertype strandeng kode: G05	
Beskrivelse Lengst nord på Korsneset kommer Selvågen inn som en langstrakt bukt, omgitt av furuskog og plantefelt med gran. Den innerste delen er langgrunn og godt beskyttet. Ved lavvann tørrlegges ca. 150 m av vågen, ut til den sørligste av de to små holmene. Det er en godt etablert strandvegetasjon her pga. rikelig med løsmasser. Substratet er stort sett stabilt, og gjerne en blanding av sand, grus og stein. Lengst i nordøst finnes en liten rullesteinstrand. Vegetasjonen dekker en par meter brei sone rundt vågen. Den er slitesterk nok til å tåle en del tråkk ettersom denne stranden er et fint friluftsområde. Avstanden til bilveg er 1,5 km.	
Registrerte arter strandstjerne (<i>Aster tripolium</i>) saltsiv (<i>Juncus gerardii</i>) fjøresaltgras (<i>Juncus gerardii</i>) strandkryp (<i>Glaux maritima</i>) fjøre-koll (<i>Armeria maritima</i>) fjøresauløk (<i>Triglochin maritima</i>) skjørbuksurt (<i>Cochlearia maritima</i>) strandkjeks (<i>Ligusticum scoticum</i>)	havstarr (<i>Carex paleacea</i>) musestarr (<i>C. serotina</i> ssp. <i>pulchella</i>) krypkvein (<i>Agrostis stolonifera</i>) fjøresivaks (<i>Eleocharis uniglumis</i>) rustsivaks (<i>Blysmus rufus</i>) knopparve (<i>Sagina nodosa</i>) vanlig myrklegg (<i>Pedicularis palustris</i>) gåsemure (<i>Potentilla anserina</i>) småengkall (<i>Rhinanthus minor</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 7/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 69	Navn Korsneset
Økon.kart AG 052	UTM
Naturtype skog Undertype kystfuruskog kode: F12	
Beskrivelse Vestsiden av Korsneset har et kupert terreng, med mange små og store koller og noen høge, steile fjellsider. Her er mye grunnlendt jord og fjell i dagen, men også partier med dypere jordsmonn. I området er det furuskog og myr. Skogen har kystskogstruktur med korte, skjeve stammer og vide kroner. Mange trær er seintvoksende og smalstammet, men også trær med grovere dimensjoner forekommer. Furuskogen er variert, men generelt sterkt vindutsatt etter som Korsfjorden står rett på. Mange oseaniske arter forekommer, men spesielt dominerende er grovvokst røsslyng, kraftige busker med einer og gras et blåtopp i mengder.	
Registrerte arter Oseaniske: bjønnekam (<i>Blechnum spicant</i>) klokkelyng (<i>Erica tetralix</i>) rome (<i>Narthecium ossifragum</i>) pors (<i>Myrica gale</i>) storbjønnskjegg (<i>Tricoph.cesp. ssp. germ.</i>) heistarr (<i>Carex binervis</i>) kysttjønnaks (<i>Potamogeton polygonifolius</i>) stripefoldmose (<i>Diplophyllum albicans</i>) storstylte (<i>Bazzania trilobata</i>) småstylte (<i>B. tricrenata</i>) blåmose (<i>Leucobryum glaucum</i>) rødmuslingmose (<i>Mylia taylorii</i>) kystjamnemose (<i>Plagiothecium undulat.</i>)	Dominerende: røsslyng (<i>Calluna vulgaris</i>) blåtopp (<i>Molinia caerulea</i>) einer (<i>Juniperus communis</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak Hogge gran.	
Trussel/konflikt Grøftet myr og plantefelt med sitkagran forekommer flere steder.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 7/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 70	Navn Austrelia
Økon.kart AH 053/054, AJ 053/054	UTM
Naturtype skog Undertype gammel furuskog kode: F08	
Beskrivelse Austreli ligger i Hauglandsdalen, på vestsiden av Raudlifjell. Stor vertikalutstrekning fra Hauglandsvatnet (53 m o.h.) til toppen av fjellryggen (396 m o.h.). Kommunegrensen mot Os følger langs denne ryggen. På høyere nivå, dvs. på ryggen og i øvre del av lien finner vi gammel furuskog med trær som er overstandere fra en tidligere tregenerasjon. Mange trær er trolig godt over 300 år gamle. På lavere nivå er skogen langt mer påvirket av gamle hogster, og de fleste trærne er yngre enn 150 år. Området er uberørt av moderne skogbruk. Litt eik forekommer spredt, mens gråor, hassel og bjørk er ganske vanlige. Lyng dominerer i feltsjiktet, men her er også partier med urter, bregner og gras. Sentralt i området ligger en stor gjengroingsmyr, med bl.a. mye av den litt sjeldne myrkråkefot.	
Registrerte arter myrkråkefot (<i>Lycopodiella inundata</i>) BG kranskonvall (<i>Polygonatum verticillatum</i>) skogfiol (<i>Viola riviniana</i>) smørtelg (<i>Oreopteris limbosperma</i>) bjønnkam (<i>Blechnum spicant</i>) fagerperikum (<i>Hypericum pulchrum</i>) heistarr (<i>Carex binervis</i>) storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) rome (<i>Narthecium ossifragum</i>) klokkelyng (<i>Erica tetralix</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 6/10 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 71	Navn Raudlia
Økon.kart AJ 054	UTM
Naturtype skog Undertype gammel edellauvskog kode: F02	
Beskrivelse Lokaliteten ligger på den nordlige delen av ryggen som tilhører Raudlifjell. I sør følger området kommunegrensen til Os der denne går i østlig retning gjennom Raudlia. Lien ligger fritt eksponert mot sørøst, hvilket innebærer god innstråling på formiddagen. Det er generelt barskog som dominerer Raudlifjellet, men akkurat i denne delen (Raudlia) er det et uvanlig rikt mangfold av edellauvtrær sammen med furu, særlig eik, lind, svartor, ask, bjørk og hassel. Noen av eiketrærne er gamle og grovvokste (diameter 1 m). Også blant de andre treslagene finnes gamle trær. Vegetasjonen er rik på bregner, særlig bjønnekam, smørtelg og ormetelg. Dette er litt atypisk til edellauvskog å være, men i samsvar med jordsmonnet som er rik på grovt materiale som stein og blokker. Skogen har også en litt uvanlig beliggenhet, langt fra nærmeste gård. Men dette kan forklare innslaget av de gamle trærne. Lokaliteten har høy verdi som et avsidesliggende område, med lite kulturpåvirket og gammel edellauvskog. Spesiell lokalitet.	
Registrerte arter jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) vivendel (<i>Lonicera periclymenum</i>) teiebær (<i>Rubus saxatilis</i>) skogfredløs (<i>Lysimachia nemorum</i>) hengeaks (<i>Melica nutans</i>) sanikel (<i>Sanicula europaea</i>) markjordbær (<i>Fragaria vesca</i>)	kranskonvall (<i>Polygonatum verticillatum</i>) krossved (<i>Viburnum opulus</i>) slirestarr (<i>Carex vaginata</i>) trollhegg (<i>Frangula alnus</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 6/10 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 72	Navn Hisbotn
Økon.kart AJ 054	UTM
Naturtype skog Undertype gammel furuskog kode: F08	
Beskrivelse Lokaliteten ligger i dalen ovenfor Hisbotn, dvs. langs elva som fører opp mot Søtefjellet/Svinningen. Her er det mye gammel furuskog, til dels som seintvoksende trær på grunnlendt jord. De eldste trærne forekommer på høyere nivåer. Uberørt av moderne skogbruk.	
Registrerte arter Ikke undersøkt i 2000	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 73	Navn Djupevika
Økon.kart AH 055	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype mudderbank kode: E02	
Beskrivelse Lokaliteten ligger i bukten Djupevika i den nordøstlige delen av Grimevatnet. Substratet består av grus og sand. Vegetasjonen i strandsonen inneholder kortskuddsplanter, spesielt mye tjønngras.	
Registrerte arter tjønngras (<i>Littorella uniflora</i>) evjesoleie (<i>Ranunculus reptans</i>) krypsiv (<i>Juncus bulbosus</i>) trådsiv (<i>J. filiformis</i>) strandør (<i>Phalaris arundinacea</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 14/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 74	Navn Øvre Brattland
Økon.kart AH 055	UTM
Naturtype skog Undertype rik edellauvskog kode: F01	
Beskrivelse Lokaliteten ligger ved gården Øvre Brattland, i en sørvestvendt li. Lien er tilknyttet en brattkant under en ås som ligger drøye 200 m o.h. Den litt høye beliggenheten er gunstig fordi det gjør lokaliteten langt mindre utsatt for frost sammenlignet med dalbunnen nedenfor. Fri eksponering mot sørvest gir godt med ettermiddagssol og et generelt varmt lokalklima. Skogen ligger i ytterkant av et kulturlandskap, med plantet granskog i nord. Noen få styvingstrær forekommer. Deler av skogen er ung, og et resultat av en gjengroing. Pionertreet selje er ganske vanlig. Ellers er hassel svært vanlig, og her er også mye hegg og ung ask. Alm forekommer spredt, og her er også noen store, litt eldre almetrær. Platanlønn finnes mest som ungplanter og busker, og den vil med tiden nå opp i tresjiktet. Lengst i nord er det gråorskog med beitepåvirket vegetasjon, særlig gras og beitemarksplanter. Edellauvskogen er stedvis rik på kravstore, karakteristiske arter. Den må regnes som artsrik, spesielt med tanke på at arealet er lite.	
Registrerte arter storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) tannrot (<i>Cardamine bulbifera</i>) skogstarr (<i>Carex sylvatica</i>) BG bleikstarr (<i>C. pallescens</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) nyresoleie (<i>Ranunculus auricomus</i>) vårkål (<i>R. ficaria</i>) jordnøtt (<i>Conopodium majus</i>) kratthumleblom (<i>Geum urbanum</i>) skogsalat (<i>Mycelis muralis</i>) trollurt (<i>Circaea alpina</i>) stoklokke (<i>Campanula latifolia</i>) trollbær (<i>Actaea spicata</i>)	krossved (<i>Viburnum opulus</i>) kranskonvall (<i>Polygonatum verticillatum</i>) BG vårmarihand (<i>Orchis mascula</i>) BG myske (<i>Galium odoratum</i>) BG kusymre (<i>Primula vulgaris</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) skogvikke (<i>Vicia sylvatica</i>) BG
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 28/7 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 75	Navn Unneland
Økon.kart AJ 055	UTM
Naturtype skog Undertype edellauvskog kode: F01	
Beskrivelse Lokaliteten ligger i en bratt li med eksponering mot sørvest. Lien grenser opp mot en stupbratt fjellside, og i nedkant ligger det et par gårder. I sør går grensen inn mot et plantefelt med gran. I lien er det mye ur med grove blokker. Tresjiktet består av hassel, ask, platanlønn, alm og spredt lind. Noen av trærne, spesielt alm er ganske store, men kanskje ikke så gamle (70 – 80 år). Juvenile planter av platanlønn er svært vanlig. Partier av skogen er dominert av gråor, mens hegg står spredt i hele lien. Deler av lien er tidligere beitemark og fortsatt grasdominert. Det er bare et fåtall typiske edellauvskogsarter, og skogen må karakteriseres som artsfattig.	
Registrerte arter brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) krossved (<i>Viburnum opulus</i>) vivendel (<i>Lonicera periclymenum</i>) myske (<i>Galium odoratum</i>) skogstjerneblom (<i>Stellaria nemorum</i>) storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 3/8 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 76	Navn Rødland
Økon.kart AH 056, 057	UTM
Naturtype skog Undertype brannfelt kode: F10	
Beskrivelse Lokaliteten ligger øst for Rødland, på en markert rygg som er avgrenset av Storenuvarden i sør og Litlenuvarden i nord. Den 19/4 1997 brøt det ut en brann som gikk over det meste av denne ryggen. Furuskog, bjørkeskog og åpen lyngmark ble berørt av brannen.	
Registrerte arter Ikke undersøkt i 2000	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato april 1997

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 78	Navn Senholmen
Økon.kart AH 057	UTM
Naturtype skog Undertype edellauvskog kode: F01	
Beskrivelse Lokaliteten ligger i ytre del av Arnavågen og har grense mot sjøen. Det ligger noen naust i området, men ellers er strandsonen intakt og inneholder edellauvskog. Skogen utgjør en smal sone langsmed stranden, omtrent halve lien opp til vegen. Noen lindetrær har greiner som henger utover sjøen. Her er ellers mange ulike treslag som ask, hassel, svartor, osp, hegg, platanlønn og bjørk. Feltsjiktet er artsfattig og inneholder spesielt mye storfrytle.	
Registrerte arter storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) bergrørkvein (<i>Calamagrostis purpurea</i>) vivendel (<i>Lonicera periclymenum</i>) skogsalat (<i>Mycelis muralis</i>) markjordbær (<i>Fragaria vesca</i>) skogfiol (<i>Viola riviniana</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak Hogst av gran og fjerne søppel.	
Trussel/konflikt Det er plantet gran i området. Søppel er blitt dumpet fra vegen ovenfor lokaliteten.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 28/9 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 79	Navn Tunes
Økon.kart AJ 057	UTM
Naturtype kulturlandskap Undertype hagemark kode: D05	
Beskrivelse Tunes er et relativt stort jordbruksområde med mye dyrket mark. På oversiden av vegen ligger det en tresatt kulturmark med styvingstrær, trolig mest ask. Åpne partier med gamle trær er rester etter et tradisjonelt kulturlandskap, og dette landskapet synes å være bedre bevart her enn ellers i kommunen. Noe av lokaliteten er delvis gjengrodd, særlig i sør. Lokaliteten ble vurdert fra vegen nedenfor, og ikke nærmere undersøkt.	
Registrerte arter Ingen registrering i 2000.	
Prioritet (ikke vurdert)	
Forvaltning/tiltak Restaurere området, spesielt med tankte på å hindre at det gror til med skog.	
Trussel/konflikt Området gror til med skog.	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 13/10 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 80	Navn Holo
Økon.kart AJ 056, 057	UTM
Naturtype skog Undertype gråor-heggeskog kode: F05	
Beskrivelse Lokaliteten ligger i dalen ovenfor Holo ved Sørfjorden. Holoelva renner rett nordover gjennom en dal som er dypt nedskåret med bratte dalsider. Lokaliteten er dermed undersølt gjennom hele året. Den østvendte dalsiden er sterkt tilplantet med gran. Dalsiden som vender mot nord og nordvest inneholder intakt lauvskog, spesielt med gråor, bjørk og selje. Gamle trær forekommer, men her er også mye ungskog som vitner om gjengroing på gammel beitemark. Et par gamle askestuver ble registrert. Vegetasjon med sterk dominans av gras, spesielt sølvbunke indikerer mye beiting. Dette var kraftigere før, men et visst påtrykk er trolig fortsatt tilstede. Gråor-heggeskog er karakteristisk, men altså mest som en kulturpåvirket utforming. En rikere utforming med karakterartene strutseving og skogstjerneblom forekommer også.	
Registrerte arter strutseving (<i>Matteuccia struthiopteris</i>) smørtelg (<i>Oreopteris limbosperma</i>) junkerbregne (<i>Polystichum braunii</i>) skogstjerneblom (<i>Stellaria nemorum</i>) maigull (<i>Chrysosplenium alternifolium</i>) storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) bringebær (<i>Rubus idaeus</i>)	sølvbunke (<i>Deschampsia cespitosa</i>) skogrørkvein (<i>Calamagrostis purpurea</i>) myskegras (<i>Milium effusum</i>) krattlodnegras (<i>Holcus mollis</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) firkantperikum (<i>Hypericum maculatum</i>) vendelrot (<i>Valeriana sambucifolia</i>)
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 13/10 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune		
Lok. nr. 81	Navn Danskevika	
Økon.kart AJ 057	UTM	
Naturtype skog Undertype gråor-heggeskog kode: F05		
Beskrivelse Lokaliteten ligger ovenfor Danskevika, omtrent midt på Skyggestrand, dvs. på den ubebodde strekningen mellom Songstad og Romslo. En bratt li under fjellet Nipa ligger vendt mot nord og nordvest, hvilket gir en svært undersolt beliggenhet. Lien er bratt og ender opp mot stupbratte fjellsider i nivået 200 – 300 m o.h. Fuktige sig og mindre bekkedrag er vanlige, spesielt etter perioder med nedbør. Det vanligste treslaget er gråor, og den forekommer både som gamle og unge trær. Flere steder er tresjiktet av gråor i oppløsning ved at gamle trær dør og faller til bakken. Dette gir åpninger i skogen. Ask er det eneste edellauvtreet av betydning. Den forekommer både som gamle stuver og yngre trær med naturlig kronefasong. Ett enkelt tre av alm ble registrert, med ca. 10 m høy stamme. Bjørk rogn, hegg og selje er vanlige og vitner om partier som har vært åpen beitemark tidligere, men i dag gjengrodd til skog. Fremmede treslag som platanlønn og gran mangler. Spor etter kulturpåvirkning er tydelig på vegetasjonen, med mye beitegras, særlig sølvbunke. Noen steder er vegetasjonen særdeles frodig med artsrik høgstaudevegetasjon. Det er svært mye spor etter hjort i lien. Dette er trolig den beste forekomsten av gråor-heggeskog i kommunen.		
Registrerte arter strutseving (<i>Matteuccia struthiopteris</i>) junkerbregne (<i>Polystichum braunii</i>) trollurt (<i>Circaea alpina</i>) storfrytle (<i>Luzula sylvatica</i>) brunrot (<i>Scrophularia nodosa</i>) springfrø (<i>Impatiens noli-tangere</i>) BG turt (<i>Cicerbita alpina</i>) maigull (<i>Chrysosplenium alternifolium</i>) skogrørkvein (<i>Calamagrostis purpurea</i>) skogsvinerot (<i>Stachys sylvatica</i>) skogstjerneblom (<i>Stellaria nemorum</i>) skogvikke (<i>Vicia sylvatica</i>) kvitbladtistel (<i>Cirsium helenioides</i>)	kranskonvall (<i>Polygonatum verticillatum</i>) storklokke (<i>Campanula latifolia</i>) myskegras (<i>Milium effusum</i>) myske (<i>Galium odoratum</i>) skogkarse (<i>Cardamine flexuosa</i>) trollbær (<i>Actaea spicata</i>) kvitsoleie (<i>Ranunculus platanifolius</i>) ramsløk (<i>Allium ursinum</i>) firblad (<i>Paris quadrifolia</i>) sløke (<i>Angelica sylvestris</i>) rips (<i>Ribes rubrum</i>) svartstarr (<i>Carex atrata</i>) svartopp (<i>Bartsia alpina</i>) haremat (<i>Lapsana communis</i>)	
Prioritet viktig		
Forvaltning/tiltak		
Trussel/konflikt Plantefelt med gran øst for lokaliteten. En kraftlinje går gjennom skogen.		
Litteratur		
Registrert av Bjørn Moe	100	Dato 14/9 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 82	Navn Glomregjelet I
Økon.kart AK 057	UTM
Naturtype skog Undertype bekkekløft kode: F09	
Beskrivelse Lokaliteten ligger ca. 700 m vest for Trengereid. Glomregjelet er en dypt nedskåret elvekløft med bratt helning og drenering rett nordover mot Sørfjorden. Kløften er ekstremt undersolt, og lokalklimaet har en konstant høy luftfuktighet. Mange moser trives spesielt godt i dette habitatet. Den sårbare levermosen kløftgrimemose er kjent herfra tidligere. Hovedlokaliteten ligger 180 m o.h., på østsiden av gjelet hvor det finnes flere store tuer av den. Arealet den dekker er ca. 3 – 5 m². I nedre del av gjelet, ca. 100 m o.h., finnes noen mindre tuer på vestsiden av gjelet. Status til kløftgrimemose må sies å være god på denne lokaliteten.	
Registrerte arter hinnebregne (<i>Hymenophyllum wilsonii</i>) V gulsildre (<i>Saxifraga aizoides</i>) kløftgrimemose (<i>Herbertus aduncus</i>) V gullhårmose (<i>Breutelia chrysocoma</i>) småstylte (<i>Bazzania tricenata</i>) praktvebladmoser (<i>Scapania ornithopodioides</i>) stripefoldmoser (<i>Diplophyllum albicans</i>) heimoser (<i>Anastrepta orcadensis</i>)	
Prioritet svært viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 13/10 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 83	Navn Slåttebekken
Økon.kart AK 057	UTM
Naturtype skog Undertype bekkekløft kode: F09	
Beskrivelse Slåttebekken renner rett nordover og munner ut i Sørfjorden, ca. 200 m vest for Trengereid. Bekken har sitt utspring fra en stupbratt fjellside, hvilket innebærer at lokaliteten er ekstremt undersolt. Dette betyr en konstant høy luftfuktighet og et gunstig habitat for en rekke oseaniske moser. Hinnebregne er også vanlig i bekken. Denne kløften er ikke særlig dyp. På berg og blokker er mosesamfunnene fint utviklet.	
Registrerte arter hinnebregne (<i>Hymenophyllum wilsonii</i>) BG, V rødmuslingmose (<i>Mylia taylorii</i>) heimose (<i>Anastrepta orcadensis</i>) gullhårmose (<i>Breutelia chrysocoma</i>) småstylte (<i>Bazzania tricrenata</i>) praktvebladmose (<i>Scapania ornithopodioides</i>) stripefoldmose (<i>Diplophyllum albicans</i>)	dronningmose (<i>Hookeria lucens</i>) kystjamnemose (<i>Plagiothecium undulatum</i>) kysttornemose (<i>Mnium hornum</i>) kysttvebladmose (<i>Scapania gracilis</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 14/9 2000

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 84	Navn Krånipa
Økon.kart AK 057	UTM
Naturtype fjell Undertype kalkrikt fjell kode: C01	
Beskrivelse Lokaliteten er lettest tilgjengelig ved å kjøre opp vegen enten til nordre eller søre Skulstad, begge ligger vel 300 m o.h. Fjelltoppen Krånipa ligger 703 m o.h. Kommunegrensen går like sør for toppen med den nordlige delen i Bergen og den sørlige i Samnanger. Krånipa har en avlang ryggform med en svært bratt fjellside som vender mot nordøst. Denne tilhører en sone med fyllitt og glimmerskifer som forvitrer lett og gir mye næringsrik mineraljord, bergsprekker og hyller i fjellsiden. Forholdene for kravstore fjellarter er gunstige, og her finnes en rekke fjellarter som er sjeldne i kommunen, dvs. mange av dem mangler på byfjellene nær Bergen sentrum. Lokaliteten har høy pedagogisk verdi og er mye brukt til ekskursjoner ved Univ. i Bergen.	
Registrerte arter sotstarr (<i>Carex atrofusca</i>) bergstarr (<i>C. rupestris</i>) svartstarr (<i>C. atrata</i>) jøkelstarr (<i>C. rufina</i>) hvitkurle (<i>Leucorhis albida</i>) grønnkurle (<i>Coeloglossum viride</i>) fjellsnelle (<i>Equisetum variegatum</i>) rynkevier (<i>Salix reticulata</i>) bergveronika (<i>Veronica fruticans</i>) reinrose (<i>Dryas octopetala</i>) kastansjesiv (<i>Juncus castaneus</i>)	marinøkkel (<i>Botrychium lunaria</i>) dvergjamne (<i>Selaginella selaginoides</i>) tvillingsiv (<i>Juncus biglumis</i>) trillingsiv (<i>J. triglumis</i>) fjellsmelle (<i>Silene acaulis</i>) flekkmure (<i>Potentilla crantzii</i>) taggbregne (<i>Polystichum lonchitis</i>) fjelltistel (<i>Saussurea alpina</i>) fjellfrøstjerne (<i>Thalictrum alpinum</i>) fjellsyre (<i>Oxyria digyna</i>) bjønnbrodd (<i>Tofieldia pusilla</i>) rødsildre (<i>Saxifraga oppositifolia</i>) gulsildre (<i>S. aizoides</i>) hvitsoleie (<i>Ranunculus plataniifolius</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Moe, B. 1995. Studies of the alpine flora along an east-west gradient in central Western Norway. Nord. J. Bot. 15: 77 – 89.	
Registrert av Bjørn Moe	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 85	Navn Glomregjelet II
Økon.kart AK 057	UTM
Naturtype fjell Undertype kalkrikt fjell kode: C01	
Beskrivelse Glomregjelet ligger dypt nedskåret mellom høge fjell vest for Gullfjelltoppen. Elva gjennom gjelet renner ut i Svartavatnet. Fjellsidene er til dels stupbratte, spesielt på sørsiden av gjelet. I berggrunnen er det gabbro som her forvitrer lett og gir næringsrik mineraljord til fjellsiden. Mange fjellplanter klorer seg fast til hyller, bergsprekker og forvittringsjord i de bratte bergskårene. Noen fjellplanter er knyttet til snøleiene i dalbunnen, men de mest kravstore artene finnes i den bratte, nordvendte fjellsiden. Her finnes flere fjellarter som er sjeldne i kommunen, dvs. mange av dem mangler på byfjellene nær Bergen sentrum.	
Registrerte arter loppestarr (<i>Carex pulicaris</i>) svartstarr (<i>C. atrata</i>) gulstarr (<i>C. flava</i>) jøkeltstarr (<i>C. rufina</i>) rynkevier (<i>Salix reticulata</i>) reinrose (<i>Dryas octopetala</i>) moselyng (<i>Cassiope hypnoides</i>) svarttopp (<i>Bartsia alpina</i>) fjellkvein (<i>Agrostis mertensii</i>) fjellskrinneblom (<i>Arabis alpina</i>)	dvergjamne (<i>Selaginella selaginoides</i>) trillingsiv (<i>Juncus triglumis</i>) fjellsmelle (<i>Silene acaulis</i>) flekkmure (<i>Potentilla crantzii</i>) taggbregne (<i>Polystichum lonchitis</i>) fjelltistel (<i>Saussurea alpina</i>) fjellsyre (<i>Oxyria digyna</i>) bjønnbrodd (<i>Tofieldia pusilla</i>) rødsildre (<i>Saxifraga oppositifolia</i>) gulsildre (<i>S. aizoides</i>) stjernesildre (<i>S. stellaris</i>) trefingerurt (<i>Sibbaldia procumbens</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Moe, B. 1995. Studies of the alpine flora along an east-west gradient in central Western Norway. Nord. J. Bot. 15: 77 – 89.	
Registrert av Bjørn Moe	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 86	Navn Gullfjellfossen
Økon.kart AJ 056	UTM
Naturtype fjell Undertype kalkrikt fjell kode: C01	
Beskrivelse Lokaliteten tilhører den sørlige delen av Gullfjellet. Berggrunnen består av en gabbro som forvitrer lett og gir gunstige forhold med mineralrik forvittringsjord i bergskårer og bekkegjel. En spesielt rik forekomst med flere kalkkrevende fjellarter finnes i gjelet ved Gullfjellfossen, dvs. nedenfor utløpet av det sørligste av Gullfjelltjørnene. Flere av artene er sjeldne i kommunen og finnes ikke på byfjellene nær Bergen sentrum.	
Registrerte arter fjellrapp (<i>Poa alpina</i>) svartstarr (<i>Carex atrata</i>) jøkelsstarr (<i>C. rufina</i>) reinrose (<i>Dryas octopetala</i>) moselyng (<i>Cassiope hypnoides</i>) svarttopp (<i>Bartsia alpina</i>) fjellkvein (<i>Agrostis mertensii</i>) aurskrinneblom (<i>Arabis petraea</i>) trefingerurt (<i>Sibbaldia procumbens</i>) blålyng (<i>Phyllodoce caerulea</i>) fjellveronika (<i>Veronica alpina</i>)	dvergjamne (<i>Selaginella selaginoides</i>) fjellsmelle (<i>Silene acaulis</i>) flekkmure (<i>Potentilla crantzii</i>) taggbregne (<i>Polystichum lonchitis</i>) fjelltistel (<i>Saussurea alpina</i>) fjellsyre (<i>Oxyria digyna</i>) bjønnbrodd (<i>Tofieldia pusilla</i>) rødsildre (<i>Saxifraga oppositifolia</i>) gulsildre (<i>S. aizoides</i>) stjernesildre (<i>S. stellaris</i>) bergfrue (<i>S. cotyledon</i>) snøsidre (<i>S. nivalis</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Moe, B. 1995. Studies of the alpine flora along an east-west gradient in central Western Norway. Nord. J. Bot. 15: 77 – 89.	
Registrert av Bjørn Moe	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 87	Navn Håstefjellet
Økon.kart AG 058	UTM
Naturtype myr Undertype kode: A	
Beskrivelse Lokaliteten ligger på Håstefjellet, ca. 450 m o.h.. Like sørøst for toppen finnes en lokalitet for dvergbjørk (<i>Betula nana</i>). Planten er sjelden i kommunen. Det antas at voksestedet er en myr.	
Registrerte arter dvergbjørk (<i>Betula nana</i>) Ikke undersøkt i 2000	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Magne Sætersdal	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 88	Navn Klaus Hanssens vei
Økon.kart AG 056	UTM
Naturtype kulturlandskap Undertype småbiotop kode: D11	
Beskrivelse Lokaliteten ligger på sørsiden av Klaus Hanssens vei, ca. 100 m fra vegkrysset til Møllendalsveien. På en ubygget tomt i en bratt skråning er det noe småskog, litt kratt og enkelte åpne partier med feit, relativt fuktig jord. Vegetasjonen er dels naturlig, dels med innslag av naturaliserte prydplanter. En av dem er japanpestrot (<i>Petasites japonicus</i>) som har stått her i mange år. Som en "skog" med de svært store bladene blir det lite lys og derfor lite vegetasjon som kan skygge ut planten	
Registrerte arter Ikke registrert i 2000	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 89	Navn Solheimsvannet
Økon.kart AG 056	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype rik kulturlandskapssjø kode: E08	
Beskrivelse Solheimsvannet ligger i et urbant område og er sterkt påvirket av fyllinger langs det meste av strandkanten. Området rundt er opparbeidet til en gangveg med litt parkpreg. Krustjønnaks (<i>Potamogeton crispus</i>) har vært kjent herfra siden 1964 (BG, Moss), og planten har klart å overleve til tross for at vannet er blitt stadig mer påvirket av fyllinger. Siste innsamling av krustjønnaks i Solheimsvannet er gjort av A. T. Fotland 22/7 1991.	
Registrerte arter krustjønnaks (<i>Potamogeton crispus</i>) BG, R sjøsivaks (<i>Schoenoplectus lacustris</i>) vassgro (<i>Alisma plantago-aquatica</i>) sverdlilje (<i>Iris pseudacorus</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Fotland, A. T. 1992. Våtmark som økosystem og ressurs. En studie av utvalgte områder i Bergen kommune. Hovedf.oppg. Univ. i Bergen.	
Registrert av Alv Terje Fotland	Dato 22/7 1991

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 90	Navn Kristianborgvannet
Økon.kart AG 055	UTM
Naturtype ferskvann / våtmark Undertype rik kulturlandskapssjø kode: E08	
Beskrivelse Kristianborgvannet ligger i et urbant område og er sterkt påvirket av fyllinger langs det meste av strandkanten. Området rundt er opparbeidet til en gang- og sykkelveg med litt parkpreg. Til tross for store inngrep er det flere sjeldne vann- og sumpplanter i området, bl.a. krustjønna.	
Registrerte arter krustjønna (<i>Potamogeton crispus</i>) BG, R selsnepe (<i>Cicuta virosa</i>) tiggersoleie (<i>Ranunculus sceleratus</i>) skogsivaks (<i>Scirpus sylvaticus</i>)	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur Fotland, A. T. 1992. Våtmark som økosystem og ressurs. En studie av utvalgte områder i Bergen kommune. Hovedf.oppg. Univ. i Bergen.	
Registrert av Alv Terje Fotland	Dato 22/7 1991

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 91	Navn Lægdebotn
Økon.kart AG 056	UTM
Naturtype skog Undertype brannfelt kode: F10	
Beskrivelse Området ligger ovenfor Lægdebotn og ble påvirket av brann i 1998. Den opprinnelige vegetasjonen var mest lyngmark og einerkratt. Dette er altså ikke en egentlig skogbrann.	
Registrerte arter Ikke undersøkt i 2000	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 92	Navn Blåmannsvann vest
Økon.kart AH 056	UTM
Naturtype Myr Undertype kode: A	
Beskrivelse Ovenfor vestsiden av Blåmannsvann kommer det inn en bekk fra et lite tjern som ligger like nedenfor turvegen. Langs bekken går det et fuktig drag med myrvegetasjon. Myren ligger dels i det skrånende terrenget og dels på flaten helt i kanten av det lille tjernet. Ved østkanten av tjernet vokser dvergbjørk på fattig gjengroingsmyr og inn mot kanten av fastmarken. Forekomsten dekker et areal på ca. 10 x 10 m og ligger 420 m o.h. Planten vokser også litt lenger nede ved bekken mot Blåmannsvann. Dvergbjørk har vært kjent herfra i hvert fall siden Miranda Bødtker samlet den i 1943.	
Registrerte arter Dvergbjørk (<i>Betula nana</i>) molte (<i>Rubus chamaemorus</i>) flaskestarr (<i>Carex rostrata</i>) frynsestarr (<i>Carex paupercula</i>) stjernestarr (<i>Carex echinata</i>) rome (<i>Narthecium ossifragum</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 8. august 2001

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 93	Navn Blåmannsvann sør
Økon.kart AH 056	UTM
Naturtype Myr Undertype kode: A	
Beskrivelse Sør for Blåmannsvann ligger det et ca. 100 m langt tjern, 415 m o.h. I den sørøstlige enden av tjernet er det myrvegetasjon som strekker seg ut i vannet. Det er en fattigmyr der dvergbjørk danner et busksjikt i vegetasjonen.	
Registrerte arter Dvergbjørk (<i>Betula nana</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato januar 2002

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 94	Navn Blåmanen
Økon.kart AH 056	UTM
Naturtype Myr Undertype kode: A	
Beskrivelse Nord på Blåmanen består vegetasjonen av lynghei der det er fastmark og torv i fuktige søkk og i vannkanter. På en myr som ligger ca. 50 m ovenfor Rundemansveien vokser det dvergbjørk, ca. 500 m o.h. Planten står spredt innenfor et areal på 30 x 50 m. Dvergbjørk har vært kjent herfra i hvert fall siden Jens Holmboe samlet den i 1918.	
Registrerte arter Dvergbjørk (<i>Betula nana</i>) røsslyng (<i>Calluna vulgaris</i>) rypebær (<i>Arctostaphylos alpinus</i>) klokkelyg (<i>Erica tetralix</i>) blåtopp (<i>Molinia caerulea</i>) rome (<i>Narthecium ossifragum</i>) torvull (<i>Eriophorum vaginatum</i>) kornstarr (<i>Carex panicea</i>) storbjønnskjegg (<i>Trichophorum cespitosum</i> ssp. <i>germanicum</i>)	
Prioritet lokalt viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 8. august 2001

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune

Lok. nr. 95

Navn Brakedalen

Økon.kart AH 056

UTM

Naturtype Skog

Undertype bekkekløft

kode: F09

Beskrivelse

Brakedalen ligger mellom Svartediket og nordsiden av Ulriken. Topografisk er den best markert med en bratt berghammer i øst. I nedre del av dalen er det skogsdrift, med hogst omtrent opp til 190 m o.h. Lenger oppe overtar bjørkeskog, dels av blåbærtype og med innslag av storfrytle og store bregner, særlig smørtelg og skogburkne. I nivået 220 m o.h. og litt ovenfor ligger det noen store blokker som har rast ut fra fjellsiden. På disse vokser det hinnebregne og en rekke oseaniske moser. Disse artene er avhengig av den høge luftfuktigheten som er her i den nordvendte Brakedalen.

Registrerte arter

Hinnebregne (*Hymenophyllum wilsonii*) V
kysttvebladmose (*Scapania gracilis*)
prakttvebladmose (*Scapania
ornithopodioides*)
heimose (*Anastrepta orcadensis*)
småstylte (*Bazzania tricenata*)
rødmuslingmose (*Mylia taylorii*)

Prioritet viktig

Forvaltning/tiltak

Trussel/konflikt	skogsdrift, granplantning
-------------------------	---------------------------

Litteratur

Registrert av Bjørn Moe

Dato 30. juli 2001

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 96	Navn Jordalsskaret
Økon.kart AH 057	UTM
Naturtype Fjell Undertype kalkrike områder i fjellet kode: C01	
Beskrivelse Lokaliteten ligger sørvest for Jordalsskaret, i bratte skråninger som fører opp mot fjellet på nordsiden av Rundemanen. Det går en serie med parallelle kløfter som har skåret seg ned i den bratte fjellsiden. De ender stort sett i stupbratte og utilgjengelige berg øverst. Berggrunnen er skifrig og kalkholdig og står i sterk kontrast til den sure gneisen som dominerer fjellsidene omkring. Det lause fjellet raser lett ut og det dannes forvittringsjord som er rik på mineraler, særlig ved foten av det bratte berget. Eksponering rett mot nord gjør at fjellplanter kan klare seg her i den fuktige luften uten å tørke ut. Rødsildre og en rekke andre kravstore arter forekommer i høydenivået 300 – 400 m o.h. og utgjør en artsrik fjellvegetasjon som betyr mye for det biologiske mangfoldet på byfjellene. Også hinnebregne, loppestarr og andre oseaniske arter finnes i området. I blanding med fjellplanter er de med å danne en spesiell kombinasjon av arter.	
Registrerte arter Rødsildre (<i>Saxifraga oppositifolia</i>) gulsildre (<i>Saxifraga aizoides</i>) stjernesildre (<i>Saxifraga stellaris</i>) grønnburkne (<i>Asplenium viride</i>) hvitkurle (<i>Leucorchis albida</i>) svartstarr (<i>Carex atrata</i>) loppestarr (<i>Carex pulicaris</i>) hinnebregne (<i>Hymenophyllum wilsonii</i>) V praktvebladmose (<i>Scapania ornithopodioides</i>)	svarttopp (<i>Bartsia alpina</i>) fjelltistel (<i>Saussurea alpina</i>) turt (<i>Cicerbita alpina</i>) dvergjamne (<i>Selaginella selaginoides</i>) rosenrot (<i>Rhodiola rosea</i>) fjellsyre (<i>Oxyria digyna</i>)
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato 30. august 2001

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 97	Navn Orretuva
Økon.kart AG 057	UTM
Naturtype Skog Undertype bekkekløft kode: F09	
Beskrivelse Orretuva er en markert fjellformasjon som ligger like ovenfor Eidsvåg. En bratt nordvendt fjellside skiller lavlandet fra ryggen som fører videre oppover mot Kvitebjørnen. I den markerte bekkekløften er luftfuktigheten særlig høy, og her vokser det flere sjeldne mosearter som står på rødlisten.	
Registrerte arter Gløsbekkemose (<i>Hygrohypnum micans</i>) V butturnemose (<i>Rhabdoweisia crenulata</i>) V kystfloke (<i>Heterocladium wulfsbergii</i>) DM	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt vekst i granplantefeltene kan føre til mye skygge som virker negativt inn på arter med spesielle økologiske krav	
Litteratur	
Registrert av Hans H. Blom	Dato

Fakta-ark for naturtyper i Bergen kommune	
Lok. nr. 98	Navn Conrad Mohrs vei
Økon.kart	UTM
Naturtype Kulturlandskap Undertype småbiotop kode: D 11	
Beskrivelse	
Registrerte arter Hvitpestrot (<i>Petasites albus</i>) R	
Prioritet viktig	
Forvaltning/tiltak	
Trussel/konflikt	
Litteratur	
Registrert av Bjørn Moe	Dato